

Yönetmelik

Sağlık Bakanlığından:

İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, insani tüketim amaçlı suların teknik ve hijyenik şartlara uygunluğu ile suların kalite standartlarının sağlanması, kaynak suları ve içme sularının istihali, ambalajlanması, etiketlenmesi, satışı, denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, kaynak suları, içme suları ve içme-kullanma suları ile ilgili hükümleri kapsar. Ancak, doğal mineralli sular, kaplıca ve içmece suları ile tıbbi amaçlı suları kapsamaz.

İstisnalar

Madde 3 — Bu Yönetmelik hükümleri;

a) Yetkili mercilerce suyun kalitesinin doğrudan ya da dolaylı olarak tüketici sağlığını etkilemediğinin tespit edildiği durumlarda kullanılan sulara,

b) Günlük ortalama 10 m³ den az su sağlayan veya 50 den az kişi tarafından kullanılacak müstakil su kaynağından temin edilen suya, bu suyun ticari ya da kamusal faaliyet için temin edilmesi hali hariç, uygulanmaz.

Bu maddenin (b) bendinde belirtilen istisnai hallerde, suyun herhangi bir şekilde kirlenmesi sonucunda veya suyun niteliği nedeniyle oluşabilecek olumsuz etkiler hakkında tüketici nüfus haberdar edilerek insan sağlığının korunmasını sağlayacak tavsiyelerde bulunulur ve gerekli önlemler alınır.

Dayanak

Madde 4 — Bu Yönetmelik, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 235 ve 242 nci maddeleri, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 26 ncı maddesi, 13/12/1983 tarihli ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesine dayanılarak,

Ayrıca, Avrupa Birliğine Üye Ülkelerce esas alınan İnsani Kullanım Amaçlı Suların Kalitesine Dair 98/83/EC sayılı Konsey Direktifi, Doğal Mineralli Suların Çıkartılması ve Pazarlanmasına İlişkin Üye Devletlerin Kanunlarının Uyumlaştırılması Hakkındaki 15/7/1980 tarihli ve 80/777/EEC sayılı Konsey Direktifi ile Doğal Mineralli Sular İçin Konsantrasyon Limitleri ve Etiketleme Bilgileri Hakkında Liste Oluşturulması ve Doğal Mineralli Suların ve Kaynak Sularının Ozonla Zenginleştirilmiş Hava ile İşleme Tabi Tutulmasının Şartlarını Belirleyen 16/5/2003 tarihli ve 2003/40/EC sayılı Konsey Direktifine paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 5 — Bu Yönetmelikte geçen:

a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,
b) Komisyon: Avrupa Birliği Komisyonunu,
c) Müsteşarlık: Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığını,
d) Müdürlük: İl Sağlık Müdürlüğünü,
e) İnsani Tüketim Amaçlı Su: Orijinal haliyle ya da işlendikten sonra, dağıtım ağı, tanker, şişe veya kaplar ile tüketime sunulan içme, pişirme, gıda hazırlama ya da diğer evsel amaçlar için kullanılan bütün sular ile suyun kalitesinin, gıda maddesinin nihai halinin sağlığa uygunluğunu etkilemeyeceği durumlar haricinde insani tüketim amaçlı ürünlerin veya gıda maddelerinin imalatında, işlenmesinde, saklanmasında veya pazarlanmasında kullanılan bütün suları,

f) Kaynak Suyu: Jeolojik koşulları uygun jeolojik birimlerin içinde doğal olarak oluşan, bir veya daha fazla çıkış noktasından yer yüzüne kendiliğinden çıkan veya teknik usullerle çıkartılan ve bu Yönetmeliğin 36 ncı maddesinde izin verilenler dışında her hangi bir işleme tabi tutulmaksızın Ek-1' deki nitelikleri taşıyan, etiketleme gerekliliklerini karşılayan ve satış amacı ile ambalajlanarak piyasaya arz edilen yer altı sularını,

g) İçme Suyu: Jeolojik koşulları uygun jeolojik birimlerin içinde doğal olarak oluşan, bir çıkış

noktasından sürekli akan veya teknik usullerle çıkarılan ve Bakanlıkça uygun görülen dezenfeksiyon, filtrasyon, çöktürme, saflaştırma ve benzeri işlemler uygulanabilen ve parametre değerlerinin eksiltilmesi veya arttırılması suretiyle Ek-1'deki parametre değerleri elde edilen, etiketleme gerekliliklerini karşılayan ve satış amacı ile ambalajlanarak piyasaya arz edilen yer altı sularını,

h) İçme-Kullanma Suyu: Genel olarak içme, yemek yapma, temizlik ve diğer evsel amaçlar ile, gıda maddelerinin ve diğer insani tüketim amaçlı ürünlerin hazırlanması, işlenmesi, saklanması ve pazarlanması amacıyla kullanılan, orjinine bakılmaksızın, orijinal haliyle ya da arıtılmış olarak ister kaynağından isterse dağıtım ağından temin edilen ve Ek-1' deki parametre değerlerini sağlayan ve ticari amaçlı satışa arz edilmeyen suları,

ı) Dış Şebeke Sistemi: İnsani tüketime yönelik suları kullanıcılara ulaştırmak amacı ile iç şebeke dağıtım sistemine kadar olan borular, bağlantılar, aletlerden oluşan dağıtım ağını,

i) İç Şebeke Sistemi: İnsani tüketime yönelik suları kullanıcılara ulaştırmak amacı ile dış şebeke sistemi ile musluklar arasında kurulmuş olan ve ilgili ulusal yasa uyarınca su tedarikçisinin yetkisi ve sorumluluğu altında olmayan borular, bağlantılar ve aletlerden oluşan bina içi dağıtım sistemini,

j) Kurul: Kaynak suları ve içme sularını incelemek üzere her ilde Sağlık Müdürlüğünün teklifi ve Valiliğin onayı ile oluşturulan inceleme kurulunu,

k) Tesis İzni: Kaynak suyu ve içme suyu işletmelerinin inşası için bu Yönetmelik uyarınca verilen izni,

l) İşletme İzni: Kaynak suyu ve içme suyu işletmelerine bu Yönetmelik uyarınca verilen işletme belgesini,

m) Otomatik Makine: İmlahenede yer alan, yıkama, doldurma ve kapaklama işlemlerini el değmeden otomatik olarak yapan makineyi,

n) Otomatik Sistem: İşletmede üretimi yapılan ambalajın temizlenmesi, dolun ve kapaklama işlemlerini el değmeden otomatik olarak uyum içinde yapan sistemi,

o) Geri Dönüştürülebilir Kap: Kaynak suyu ve içme suyu dolusunda bir defadan fazla kullanılan ve su ile etkileşim yapmayan cam, metal, krom-nikel, polikarbonat ve benzeri kapları,

ö) Geri Dönüşsüz Kap: Su dolusunda bir defadan fazla kullanılmayacak pet, cam, metal, krom-nikel ve benzeri kapları,

p) Kurul Ön Raporu: bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda suyun kaynağı, çıkış noktası ve tesis yeri ile ilgili olarak Kurulca hazırlanan kaynak veya içme suları hakkında ilk raporu,

r) Kurul Son Raporu: Tesis izni aşamasında sunulan projelere ve bu Yönetmelik esaslarına göre su tesisinin tamamının inşa edilip tamamlandığına dair Kurul tarafından hazırlanan kaynak veya içme suları hakkında son raporu,

s) Üye Ülke: Avrupa Birliği üyesi olan ülkeleri,

ş) Üçüncü Ülkeler: Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkeleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar, Kalite Standartları ve Yönetmeliğe Uyum Çizelgesi

Genel Esaslar

Madde 6 — Suların, sağlığa uygun ve temiz olması zorunludur.

Bu Yönetmeliğin asgari şartları bakımından sular;

a) İnsan sağlığına potansiyel bir tehlike oluşturan miktar ve yoğunlukta maddeler, mikro-organizmalar ve parazitler içermiyorsa,

b) Ek-1'de yer alan şartlara ve bu Yönetmeliğin 7, 8, 10, 11 ve 13 üncü maddelerine uyuyor ise, sağlığa uygun ve temiz kabul edilir.

Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında insan sağlığını korumak amacıyla alınan önlemler, bu Yönetmelikte belirtilen suların fiziksel, kimyasal, radyoaktif ve mikrobiyolojik parametre değerlerinin aşılmasına, suyun kalite standartlarının dışına çıkılmasına veya suların kirlenmesinde herhangi bir artışa neden olmamalıdır.

Kalite Standartları

Madde 7 — Suyun kalite standartları Ek-1' de belirlenen parametre değerlerini içerir.

Ek-1 (c) ve (d)'de belirlenen parametre değerleri, suyun izlenmesi ve düzeltici önlemler ile kullanım sınırlamalarına ilişkin 11 inci maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.

İnsan sağlığının korunmasının gerektirdiği hallerde Ek-1'de yer almayan parametreler de ilave edilebilir. İlave edilecek parametreler, en azından suyun mikro organizmalardan, parazitlerden ve insan sağlığına potansiyel bir tehlike oluşturan miktarlarda herhangi bir maddeden yoksun olmasını sağlamalıdır.

Kalite Standartlarının Aranacağı Noktalar

Madde 8 — 7 nci maddede yer alan parametreler;

a) Suyun bir şebeke aracılığı ile temin edilmesi halinde, bina ya da bir kuruluştaki, suyun insani tüketim

için kullanılmak üzere musluklardan akıtıldığı,

b) Suyun tankerden alınması halinde, tankerden alındığı,

c) Suyun satılmak üzere şişelere ya da ambalajlara doldurulması halinde, şişelere ya da ambalajlara doldurulduğu,

d) Suyun gıda üretiminde kullanılması halinde, suyun üretimde kullanıldığı, noktalarda aranır.

Suyun, toplu kullanıma sunulduğu tesisler ve kuruluşlar dışındaki noktalarda kalite standartlarına uymadığının tespit edilmesi ve bu durumun, iç şebeke sisteminden ya da bakım veya onarımdan kaynaklandığının belirlenmesi durumunda, bu Yönetmelik hükümlerine uyulmuş kabul edilir.

Şebeke aracılığıyla temin edilen sular için bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen durumun geçerli olması halinde, yetkili merciler, mülkiyet sahiplerince alınabilecek mümkün olan her tür düzeltici önlem hakkında mülkiyet sahiplerine tavsiyelerde bulunma da dahil olmak üzere, parametrik değerlere uyumsuzluk riskini azaltacak veya ortadan kaldıracak her tür önlemi alır. Bunların dışında suyun kullanıma açılmasından önceki yapısının ve özelliğinin değiştirilmesi yoluyla, kullanıma açıldıktan sonraki parametrik değerlerle uyumsuzluk riskinin azaltılmasını ya da ortadan kaldırılmasını temin eden uygun işleme teknikleri gibi diğer önlemler de yetkili mercilerce alınır ve ilgili nüfusa gerekli tavsiyelerde bulunarak, taraflarınca alınması gereken ilave tedbirler hakkında bilgi verilir.

Yönetmelik Hükümlerine Uyum İçin Zaman Çizelgesi

Madde 9 — Suların kalitesinin bu Yönetmeliğe uyması için gerekli önlemler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girişi tarihinden itibaren üç yıl içinde alınır.

Ancak;

a) Mümkün olan hallerde, dezenfeksiyondan ödün vermemek kaydıyla Bromat için Ek-1 (b)'de belirtilen parametre değerinden daha düşük bir değer elde etmek hedeflenir. 8 inci maddenin (a), (b) ve (d) bentlerinde atıfta bulunulan sular için, bromatla ilgili Ek-1 (b)'de belirtilen parametrik değere bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç beş yıl içinde ulaşılması sağlanır. Bu sular için, bromatın parametrik değeri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk üç yıl için 25 µg/L olarak uygulanır.

b) 8 inci maddenin (a), (b) ve (d) bentlerinde atıfta bulunulan sular için Kurşunla ilgili Ek-1 (b)'de belirtilen parametrik değere bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç onbeş yıl içerisinde uyulması sağlanır. Bu sular için, kurşunun parametrik değeri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk sekiz yıl için 25 µg/L olarak uygulanır.

Kurşun parametresi için belirtilen değerlere uyum sağlamak amacı ile verilen süre boyunca insani tüketim amaçlı suların kurşun miktarını mümkün olduğu kadar azaltmak için bütün tedbirlerin alınması sağlanır.

Bu değere uyumun sağlanmasına yönelik önlemlerin alınması sırasında, Bakanlık insani tüketim amaçlı sularda kurşun miktarının en yüksek olduğu yerlere öncelik vermelidir.

c) Mümkün olan hallerde, dezenfeksiyondan ödün vermemek kaydıyla trihalometanlar için Ek-1 (b)'de belirtilen parametre değerinden daha düşük bir değer elde etmek hedeflenir. 8 inci maddenin (a), (b) ve (d) bentlerinde atıfta bulunulan sular için, trihalometanlarla ilgili Ek-1 (b)'de belirtilen parametrik değere bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde ulaşılması sağlanır. Toplam trihalometanlar için parametrik değer bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk sekiz yıl için 150 µg/L'dir.

İKİNCİ KISIM **İçme-Kullanma Suları**

BİRİNCİ BÖLÜM **İçme-Kullanma Sularına Ait Hükümler**

İzleme, Dezenfeksiyon ve Analiz Özellikleri

Madde 10 — Tüketime sunulan içme-kullanma suları Ek-2 Tablo B1'de belirtilen sıklıklarda denetleme izlemesi ve kontrol izlemesine tabi tutulur. Ek-2 Tablo B1'de belirtilen asgari şartlara uygun izleme programları hazırlanır. Numune alma noktaları, Ek-2'deki gereklilikleri karşılayacak şekilde yetkili mercilerce belirlenir. Numuneler, yıl boyu tüketilen suyun kalitesini yansıtacak şekilde alınır. Ancak suların, Ek-1 (a) ve (b)'de belirtilen parametre değerleri ile, 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen parametre değerlerine uyumsuzluğunun tespit edilmesi halinde, kirliliğin boyutlarının ve düzeltici önlemlerin etkinliğinin tespiti amacıyla, 11 inci madde uyarınca izleme programı dışında ilave denetleme izlemesi talep edilebilir.

Denetleme izlemesinin amacı; Yönetmelik Ek-1 (a) ve (b)'deki bütün parametrik değerlere uyulup uyulmadığını belirlemek için gerekli verileri temin etmektir. Sular EK -1 (a) ve (b)'de belirtilen parametreler ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen bütün parametreler denetleme izlemesine tabi tutulur.

Bakanlık gerekli gördüğü taktirde Ek-1 (c) ve (d)' de yer alan parametreleri de denetleme izlemesine dahil edebilir.

Kontrol izlemesinin amacı, içme-kullanma suyunun Ek-2 Tablo A'da sayılan parametrelerin Ek- 1'de yer alan değerlerine uyup uymadığını belirlemek amacıyla, suyun organoleptik ve mikrobiyolojik kalitesi ve aynı zamanda içme suyu arıtımının yapılması durumunda, bu arıtımın (özellikle dezenfeksiyon) etkili olup olmadığı hakkında düzenli bilgi sağlamaktır.

İçme-kullanma sularına dezenfeksiyon gerekmesi halinde, dezenfeksiyonun etkinliği doğrulanır. Yan ürünlerden kaynaklanan kirlenmenin önlenmesi için; dezenfeksiyondan taviz verilmeksizin dezenfeksiyon dozu düşük tutulur ve gerekli bütün tedbirler alınır.

İçme-kullanma sularının dezenfeksiyonunda klor kullanılması halinde uç noktalardan alınan numunelerde serbest bakiye klor miktarı en fazla 0.5 mg/L olmalıdır.

İçme-kullanma sularından numune alma noktaları 8 inci maddede belirtilen noktalardır. Bu noktalardan alınacak numunelerde ve analizlerde, analizi yapılacak parametreler ile numune alma ve analiz sıklığı Ek-2 Tablo B 1' e göre belirlenir.

Parametrelerin analiz özellikleri için Ek-3'te belirtilen şartlara uyulur.

Ek-3 (1)' de belirtilen metotlardan farklı bir metot kullanılması durumunda, sonuçları Ek-3 (1)' de belirlenen metotlarla elde edilenler kadar güvenilir olmalıdır. Söz konusu metot ve eşdeğerliği hakkında Bakanlığın bilgilendirilmesi ve onayı gerekir. Bu madde uyarınca farklı metot kullanılması halinde Komisyona bilgi verilir.

Ek-3 (2) veya (3)'de yer alan parametreler için söz konusu bölümlerde belirlenen gerekliliklere uymak şartıyla herhangi bir metot kullanılabilir. Ek-3 (2)'de yer alan parametrelerin analizi için kullanılan analiz metotlarının performans karakteristikleri bu bölümde yer alan performans karakteristiklerine uymalıdır.

İçme-kullanma sularının bu Yönetmelikte yer almayan parametreler yönünden kirlenmesinin ve bu kirlenmenin insan sağlığına potansiyel bir tehlike oluşturmasının muhtemel olması halinde, bu Yönetmelikte bulunmayan maddeler ve mikroorganizmalar için ayrı izleme yapılır, izleme sonuçlarına göre gerekli tedbirler alınır.

Düzeltilici Önlemler ve Kullanım Sınırlamaları

Madde 11 — Bu Yönetmeliğin Ek-1 (a) ve (b)' de belirlenen parametre değerleri ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen parametre değerlerinin herhangi bir ihlali durumunda, bu ihlalin nedenlerini belirlemek amacıyla gerekli incelemeler yapılır.

Şebekeden sağlanan sular, bu Yönetmeliğin 3 üncü maddesindeki yükümlülüklerle uymak için alınan tedbirlere rağmen, bu Yönetmeliğin Ek-1 (a) ve (b)' deki belirtilen parametre değerleri ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen parametre değerlerine uymuyorsa ve bu sulardaki uyumsuzluk iç şebeke sisteminden, bakım veya onarımdan kaynaklanıyorsa, yetkili merciler, suyun kalitesinin iyileştirilmesi için düzeltici önlemleri en kısa sürede alır ve ilgili parametrik değerin ne derecede aşıldığı veya uyumsuzluğun insan sağlığına ne derecede bir tehdit oluşturduğu gibi hususları dikkate alarak zorlayıcı tedbirlere öncelik verir.

Herhangi bir parametre değerinin ihlali durumunda, gerekli görülürse sular, izleme programı dışında ilave denetleme izlemesine tabi tutulabilir, herhangi bir parametre ihlali olmasa dahi insan sağlığı için potansiyel tehlike oluşturan içme-kullanma suyunun kullanımı yasaklanabilir ya da sınırlanabilir veya insan sağlığını korumak için gerekli diğer önlemler alınır. Hangi önlemlerin alınacağına, içme-kullanma sularının kullanımının sınırlanmasının veya temininin durdurulmasının insan sağlığı açısından neden olacağı riskler de dikkate alınarak karar verilir. Böyle bir durumda tüketiciler bilgilendirilerek gerekli uyarılar yapılır. Yetkili mercilerce alınan önlemler hakkında rehberler hazırlanabilir.

Denetleme izlemelerinde Ek-1 (c) ve (d)'de yer alan parametre değerlerinin ya da şartlarının ihlali halinde, bu ihlalin insan sağlığı için herhangi bir risk oluşturup oluşturmayacağı değerlendirilir. İnsan sağlığını korumak amacıyla gerekli olması halinde su kalitesini iyileştirmek için gerekli düzeltici önlemler alınır.

Düzeltilici önlemlerin alınmasını gerektiren ihlalin ciddi boyutlarda olması durumunda tüketiciler bilgilendirilir.

Muafiyetler

Madde 12 — Hiç bir muafiyetin insan sağlığına yönelik potansiyel bir tehlike oluşturmaması esastır. Ancak bölgede içme-kullanma suyu tedarikinin sürdürülebileceği başka makul yolların bulunmaması halinde, Ek-1 (b)'de ya da 7 nci maddenin ikinci fıkrasına uygun olarak belirlenen parametre değerlerinden, yetkili mercice, belirlenecek bir maksimum değere kadar muafiyet verilebilir. Muafiyetler kısa süreli olur ve maksimum üç yılı geçemez. Bu sürenin sonuna doğru yeterli ilerleme sağlanıp sağlanmadığını belirlemek için bir değerlendirme yapılır. İkinci bir muafiyet verilmesi halinde, buna ilişkin değerlendirme sonuçları ikinci muafiyet verilmesinin bütün gerekçeleriyle birlikte Komisyona gönderilir. İkinci muafiyetin süresi üç yılı aşamaz. Ancak, istisnai hallerde Komisyondan üç yılı aşmayan üçüncü bir muafiyet dönemi talep edilebilir.

Verilen herhangi bir muafiyette aşağıda yer alan hususlar belirtilir;

a) Muafiyetin gerekçeleri,

- b) Parametrenin adı, önceki izleme sonuçları ve muafiyette izin verilebilecek maksimum değer,
- c) Coğrafi bölge, temin edilen günlük su miktarı, ilgili nüfus ve herhangi bir gıda üretim faaliyetinin etkilenip etkilenmeyeceği,
- d) Gerekli olan yerlerde artırılmış izleme sıklığı içeren uygun bir izleme planı,
- e) Gerekli düzeltici faaliyetlerin planının bir özeti, çalışma zaman çizelgesi, gider tahmini ve gözden geçirmeye ilişkin düzenlemeler,
- f) Talep edilen muafiyet süresi.

Eğer parametre değerinin ihlalinin önemsiz olduğu değerlendirilir ve 11 inci maddenin ikinci fıkrasına uygun olarak alınan düzeltici tedbirler, sorunun 30 gün içinde çözülmesi için yeterli ise ikinci fıkrada listelenen şartlar uygulanmaz. Bu durumda, yalnızca ilgili parametre için izin verilebilecek maksimum değer ve sorunun çözümü için izin verilecek süre belirlenir.

Eğer herhangi bir su tedariki için bir parametre değerinin ihlali geçen 12 aylık süre içinde toplam 30 günü aşmışsa bir önceki fıkraya başvurulamaz.

Bu maddede belirtilen muafiyetlere başvurulması halinde, ilgili nüfus bilgilendirilir. Ayrıca, gerektiğinde, muafiyetin özel risk oluşturabileceği nüfus gruplarına tavsiyede bulunulur. Bu yükümlülükler, aksine karar verilmedikçe, bu maddenin üçüncü fıkrasında tarif edilen durumlarda uygulanmaz.

Üçüncü fıkraya uygun olarak verilen muafiyetler hariç olmak üzere, günde ortalama 1000 m³'ü aşan miktarda su tedarik eden ya da 5.000'den fazla insanın yararlandığı müstakil bir su kaynağına ilişkin herhangi bir muafiyet konusunda Komisyon, ikinci fıkrada belirlenen bilgiler dahil, iki ay içinde bilgilendirilir.

Bu madde şişelerde ya da kaplarda satışa sunulan kaynak suları ile içme sularına uygulanmaz.

Aritma, Ekipman ve Materyallerin Kalitesinin Güvenceye Alınması

Madde 13 — İçme-kullanma sularının hazırlanması, dağıtımı ve yeni yapılacak tesisatta kullanılan madde veya materyallerden kaynaklanan kirliliğin, kullanım için gerekli olan yoğunluktan daha yüksek olmaması ve doğrudan ya da dolaylı olarak, insan sağlığına yönelik bir risk oluşturmaması için gerekli bütün önlemler alınır. Suyun tüketime sunulduğu noktaya kadar her aşamada su ile temas eden veya etmesi muhtemel olan bütün yüzeyler ile yine su ile temas edecek şekilde kullanılacak alet ve cihazlar, suyun niteliğini bozmayacak ve sağlığa zarar vermeyecek özelliklere haiz malzemeden yapılır.

Bilgilendirme ve Rapor Etme

Madde 14 — Yetkili mercilerce içme-kullanma sularına ilişkin olarak tüketicilere yeterli ve güncel bilgiler sağlanır ve bu doğrultuda Bakanlık bilgilendirilir.

Suların kalitesi hakkında, tüketicileri bilgilendirmek için üç yılda bir rapor yayınlanır. Rapor, en azından günde ortalama 1000 m³'ü aşan ya da 5000'den fazla kişiye hizmet eden bütün müstakil su kaynaklarıyla ilgili bilgileri içerir. Rapor üç takvim yılını kapsar ve bu dönemin sonundan itibaren bir takvim yılı içinde yayınlanır. Bu raporlar yayınlanmasından itibaren iki ay içinde Komisyona gönderilir.

Raporların hazırlanmasında, 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi, 7 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası, 10 uncu maddenin birinci fıkrası, 11 inci madde, 12 nci maddenin beşinci fıkrası ile altıncı fıkrası ve 15 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan hükümler dikkate alınır.

Ayrıca, hazırlanan raporla birlikte, 11 inci maddenin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrası ve 9 uncu maddenin (c) bendine uygun olarak alınan ya da alınacak önlemler hakkında rapor hazırlanır ve Komisyon' a sunulur.

Yönetmelik Hükümlerine Uymak için Zaman Çizelgesiyle İlgili İstisnai Haller

Madde 15 — 9 uncu madde hükümlerine uymak için zaman çizelgesiyle ilgili olarak, istisnai hallerde ve coğrafi olarak tanımlanmış alanlarda, Komisyona 9 uncu maddede yer alan süreden daha uzun bir süre tanınması için özel bir talepte bulunulabilir. Bu ilave süre üç yılı aşamaz ve sürenin sonuna doğru bir gözden geçirme yapılır ve sonucu Komisyona iletilir. Komisyondan bu gözden geçirmeye dayalı olarak üç yıla kadar uzayan ikinci bir ilave süre talep edilebilir. Bu hüküm şişelerde ya da kaplarda satışa sunulan sulara uygulanmaz.

Gereçleri bildirilen böyle bir talep, karşılaşılan güçlükleri belirleyecek ve en azından 12 nci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bütün bilgileri içerecektir.

Yetkili merci bu maddeyi uyguladığında talepten etkilenen nüfusun, talebin sonucu hakkında uygun bir yolla hemen bilgilendirilmesini ve gerekli olan hallerde, bu talebin özel bir risk oluşturabileceği özel nüfus gruplarına uyarılarda bulunulmasını sağlar.

ÜÇÜNCÜ KISIM Kaynak Suları ve İçme Suları

BİRİNCİ BÖLÜM Kaynak Suları ve İçme Sularının İzne Bağlanması ile İlgili Hükümler

İzinsiz Kaynak Suları ve İçme Sularının Satış Yasağı

Madde 16 — İzinsiz kaynak suları ve içme sularının satış yasağı ile ilgili hükümler aşağıda belirtilmiştir:

a) Bu Yönetmelikte belirtilen tanım ve niteliklere uygun olsa dahi, bu Yönetmelik hükümlerine göre izin alınmamış kaynak ve içme sularının pazara arzı, satışı ve tüketime sunulması yasaktır.

b) Dere, göl, nehir gibi yüzeysel suların satışı yasaktır.

c) Kaynak suları ve içme sularında aynı kaynak birden fazla gerçek veya tüzel kişilerce kullanılamaz.

d) İzinli suların, işletme ruhsatında yer alan ticari isminden farklı bir isim altında satışı yasaktır.

Ancak, Bakanlığın özel izni ile izinli sulardan üçüncü ülkelere ihracat amacı ile kendi adına veya başka firma adına farklı bir ticari isim ile dolun yapılabilir. Bu madde uyarınca dolun yapacak üreticilerin Ek-6' da yer alan form doğrultusunda Bakanlığa bildirimde bulunarak izin alması zorunludur.

e) Bu Yönetmeliğe göre izne bağlanmış olan kaynak ve içme suları, tüketim yerlerine nakil ve tüketim yerindeki depolama işinde kullanılacak taşıt, tank ve depoların Bakanlıkça hijyenik şartlara sahip olması ve bu öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde ayrıca izin alınması kaydı ile toplu olarak yemek ve sair gıda maddesi hazırlamak veya istihdam ettiği elemanların ya da hizmet sunduğu kişilerin su ihtiyacını karşılamak veya endüstride herhangi bir maddenin üretiminde kullanmak için Ek-1' de nitelikleri belirtilen kaynak veya içme sularını tercih eden kuruluş ve işletmelerden günde 500 litreden fazla ihtiyacı olanlara bu sular temin edilebilir. Bu sular başkalarına satılamaz.

f) Belediye mücavir alanı dışında olup fenni su şebekesi bulunmayan veya sıhhi içme-kullanma suyu yeterli olmayan, toplu yaşanan ve günde 500 litreden fazla zaruri su ihtiyacı bulunan yerlerdeki kişilerin su ihtiyacının karşılanması için, bu fıkranın (e) bendi uyarınca su temin edilebilir . Bu sular başkalarına satılamaz.

İzin Alma Mecburiyeti

Madde 17 — Bu Yönetmelikte belirtilen esaslara uygun kaynak ve içme sularını işletmek isteyenler, Bakanlıktan tesis ve işletme izni almak zorundadır.

Bu Yönetmeliğe göre verilen izin, yürürlükteki mevzuat uyarınca diğer kuruluşlardan izin alma zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

İlk Başvuru, İnceleme ve Analiz

Madde 18 — Bu Yönetmelikte belirtilen kaynak ve içme sularını işletmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler, kaynakta veya çıkış noktasında hiçbir işlem yapmadan, kaynağın veya çıkış noktasının yerini tereddütlere meydan vermeyecek şekilde belirleyen plan veya kroki ile birlikte Valiliğe müracaat ederler.

Başvurunun Müdürlüğe intikali üzerine; suların kaynağı veya çıkış noktası, müdürlük elamanları kontrolünde numune alınacak şekle getirilir. Kurul, kaynağı veya çıkış noktası ve tesis yerini mahallinde tetkik eder. Yapılan tetkikler sonucunda, kaynağın veya çıkış noktasının tanımına uygunluğunun tespit edilmesi halinde, sağlık teşkilatı, kaynağından tekniğine uygun olarak gerekli numuneleri alır; debi ve sıcaklık gibi mahallinde yapılması gereken ölçümleri yapar, kaptajın yeri ve kaynağın veya çıkış noktasının etrafında bırakılacak koruma alanı mesafesi ve gerekli olan diğer hususlara da yer verilerek ön raporu detaylı şekilde hazırlar.

Alınan numuneler, tercihen akredite olmuş ve analitik kontrol sistemine sahip, denetim yetkileri yetkili kuruluşlarca onaylanmış bağımsız kişi veya kurumlarca belirli aralıklarla denetlenen laboratuvarlar arasından, Bakanlıkça yetki verilecek laboratuvarlarda analiz ettirilir.

Tesis izni ve işletme izni için yaptırılan analizler ile Kurul üyelerinin yolluklarının yürürlükteki mevzuata uygun olarak ödenmesinden su işletmecisi sorumludur.

Kurul

Madde 19 — Kurul; İl sağlık müdürünün veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında aşağıdaki üyelerden teşkil edilir:

- Gıda ve çevre kontrol şube müdürü,
- Kimya mühendisi veya kimyager veya gıda mühendisi veya biyolog,
- Jeoloji mühendisi veya hidro-jeoloji mühendisi,
- Makine mühendisi,
- İnşaat mühendisi,
- Tıbbi teknoloji veya sağlık memuru veya çevre sağlık teknisyeni,
- İlgili imar müdürlüğünü temsilen bir yetkili.

Tesis izni aşamasında Kurul, bu maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (e), (f) ve (g) bentlerinde sayılan gruplara dahil üyelerden her bir gruptan en az bir üyenin katılımı ile mahallinde toplanır.

İşletme izni aşamasında ise, bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (d), (e) ve (f) bentlerinde sayılan gruplara dahil üyelerden her bir gruptan en az bir üyenin katılımı ile mahallinde toplanır.

Gerekli görülür ise, diğer ilgili teknik elemanlar da kurula dahil edilir. Ayrıca, Kurula konusunda uzman ilgili sivil toplum örgütü temsilcisi gözlemci olarak katılabilir. Söz konusu temsilcinin Kurula katılımı zorunlu değildir.

Kurul üyelerinin görüşleri arasında ihtilaf doğması halinde Bakanlık konu ile ilgili uzmanın görüşünü

dikkate alabilir veya yeniden Kurul oluşturabilir.

Projelerin Hazırlanması

Madde 20 — Kurulun olumlu ön raporundan sonra işletmeye ait suyun çıkış noktası ve kaynağı, kaptajı ve koruma bölgesi, isale hattı, toplama odası, depo, imlahane ve diğer sosyal tesislere ait ünitelerin projeleri işletmeci tarafından aşağıda belirtilen ölçeklerde yetkili mühendislerle hazırlanır.

- a) 1/100 veya 1/1000 ölçekli koruma bölgesini gösterecek biçimde kaynak yeri plan koteleri,
- b) 1/20 - 1/50 ölçekli kaptaj projesi,
- c) Kaynağın veya çıkış noktasının bağlantılarını, toplama odasını ve maslak gibi üniteleri de gösteren 1/200 - 1/2000 ölçekli isale plan ve profili,
- d) Kanalizasyon bulunmayan yerlerde 1/20 - 1/50 ölçekli fosseptik projesi ve açıklama raporu,
- e) Depo kullanılacak ise 1/50-1/100 ölçekli depo projesi,
- f) 1/50-1/500 ölçekli imlahane projesi, (Uygulanacak prosese bağlı olarak, işletmede imal edilmesi gereken dönüşsüz ambalajlar için imal yeri ile kirli ve dolu kap bekletme yeri, yıkama, doldurma ve kapaklama yeri ve diğer ilgili üniteleri birlikte gösterir.)
- g) Makine yerleşimi ile iş akımını gösterir şema ve açıklama raporu,
- h) Sosyal tesis ile diğer yardımcı üniteleri gösterir 1/50-1/500 ölçekli proje,
- i) Bütün üniteler ile kaynak koruma alanını da gösterecek şekilde hazırlanmış genel vaziyet planı.

Dosya Tanzimi

Madde 21 — Tesis izni için üç nüsha olarak tanzim edilecek olan dosyada aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler bulunur;

- a) Dilekçe,
- b) 20 nci maddede belirtilen projeler,
- c) Suyun kaynağından veya kaynaklarından, çıkış noktası veya noktalarından alınacak numunelerin Ek-1'de yer alan parametrelere ait tam analiz raporları,
- d) Su ile ilgili Kurul ön raporu,
- e) Ek-4'de yer alan Tesis İznine Esas Değerlendirme Formu,
- f) Valiliğin Uygun görüşünü belirtir Olur,
- g) Suyun imla şekli ile ilgili açıklama raporu,
- h) Hidrojeolojik inceleme raporu,
- i) Suyun bulunduğu arazinin, Kurulca belirlenen koruma alanını da kapsayacak şekilde tapusu, yer başka gerçek veya tüzel kişiye ait ise noter onaylı anlaşma örneği, hisseli tapularda diğer hissedarların noter onaylı muvafakatı veya ilgili mahkemeden alınacak karar,
- j) Suya uygulanacak üretim proseslerine ilişkin bilgi ve belgeler,
- k) Teknik usullerle yer altından çıkartılan ve çıkış noktası kuyu olan içme sularında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden alınacak İçme Amaçlı Yer Altı Suyu Kullanım Belgesi,
- l) Teknik usullerle yer altından çıkartılan içme sularının ilgili mevzuatına uygun olarak İl Özel İdaresi'nden kiralandığına dair sözleşme,
- m) İsale hattında kullanılacak malzemelere ait bilgi ve belgeler,
- n) Var ise ilgili mevzuatı doğrultusunda alınmış diğer kuruluşlara ait görüş yazıları.

Hazırlanan dosyalar müdürlükçe incelenir ve uygun görülmesi halinde onaylanır. Müdürlükçe incelenerek uygun görülen ve onaylanan, dosya bilgilerine dayanılarak düzenlenen Ek-4 formu, Valilik Oluru, Kurul Raporu ve analiz raporları Bakanlığa gönderilir. Dosyalardan bir nüshası müdürlükte, birisi sağlık ocağında ve diğeri de işletmecide muhafaza edilir.

Tesis İzni

Madde 22 — Bakanlığa intikal eden bilgi ve belgeler tetkik edilir ve gerektiğinde mahallinde incelemede bulunulur. Uygun görülmesi halinde işletmeye tesis izni verildiği bir yazı ile Valiliğe bildirilir. Müdürlükçe onaylanan dosyaların bir nüshası müdürlükte, diğer nüshası da işletmecide muhafaza edilir.

Su sahipleri veya işletmecileri, Bakanlıktan tesis izni almadan inşa ettikleri yapılardan dolayı hak talep edemezler.

Verilen tesis izni üç yıl için geçerlidir. Tesisin bu süre içinde inşa edilememesi ve işletme sahibinin Bakanlıktan ek süre talebinde bulunması halinde, bu süre Bakanlıkça en fazla iki yıl uzatılabilir.

İşletme İzni

Madde 23 — Tesis izni alanlar, uygun görülen projeleri ve bu Yönetmelikte istenilen hususları tam olarak yerine getirmek suretiyle bütün tesisleri inşa ederek tamamladıktan sonra, bir dilekçe ile Valiliğe başvurarak işletme izni talebinde bulunurlar.

Kurulca, tesislerin mahallinde incelenmesi sonucu, bu Yönetmelik hükümlerine ve projelerine uygunluğunun anlaşılması halinde, ruhsata esas olmak üzere suyun tüketime sunulacağı en son nokta olan nihai dolmuş yerinden su örnekleri alınarak Ek-1' de yer alan tüm parametreler yönünden analizleri yaptırılır. Suların etiket bilgisinde de bu analiz sonuçları esas alınır.

Kurul son raporu, suyun tam analiz raporları, Valilik Oluru, firma imzası ve kaşesini taşıyan üç adet etiket örneği Ek- 5' de yer alan Kaynak ve İçme Suları İçin İşletme İznine Esas Değerlendirme Formu Bakanlığa gönderilir.

Gerektiğinde tesisin mahallinde incelenmesi ve dosyanın tetkikine müteakiben Bakanlıkça işletme izni verilir.

Tesis izni alınmadan inşa edilmiş tesislerin projelerine uygun olması halinde; Ek- 4 ve Ek -5' de yer alan formlara göre İl Sağlık Müdürlüklerince bir değerlendirmede bulunulur ve herhangi bir olumsuzluk yok ise gerekli bilgi ve belgeler Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça uygun görülmesi halinde tesis izni ile işletme izni aynı anda verilir.

İKİNCİ BÖLÜM Tesislere Ait Hükümler

Kaynak Koruma Alanı

Madde 24 — Kaynak koruma alanı, Kurul tarafından kaynağın yer aldığı jeolojik formasyon, topoğrafik ve hidrojeolojik şartlar göz önüne alınarak tayin edilir.

Koruma alanı ile ilgili hususlar projesinde gösterilir ve gerekçesi ayrıntılı olarak Kurul ön raporunda belirtilir.

Koruma alanına insan, hayvan, sel ve diğer suların girmesi önlenerek her türlü kirlenmeye karşı tedbirler alınır. Bu bölgede suyun niteliğini etkileyecek faaliyetlere izin verilmez.

Kaptaj

Madde 25 — Teknik usullerle çıkartılmayıp yeryüzüne kendiliğinden çıkan suların kaptaja alınması şarttır. Kaptaj, suyun çıkış noktasından sağlıklı şekilde alınarak isaleye hazır duruma getirilip, her türlü kirlenmeye mani olacak ve dışardan içine hiçbir şey sızmayacak tarzda inşa edilir. Kaptaj, suyun çıkış noktasına gelecek şekilde yapılır.

Kaptaj, camdan veya suyun niteliğini bozmayacak malzemeden yapılmış açılır kapanır şekilde ayrılmış, biri suların toplandığı oda ve diğeri manevra odası olmak üzere iki bölümden oluşur.

Kaptajın manevra odasında, suyun isalesi, su kaynağını tamamen ortaya çıkaracak şekilde tahliyesi, numune alınması, debisinin ölçülmesi ve manevra odasına dökülecek suların boşaltılması için gerekli tertibat yer alır. Ayrıca, her iki bölümün birlikte veya ayrı ayrı havalandırılması için, suyun dışardan kirlenmesini önleyecek şekilde gerekli tertibat yapılır. Bu özellikler, toplama odası ile benzeri yapılarda da göz önünde bulundurulur ve bu gibi ünitelerin tahliye uçlarına uygun tertibat konur.

Ayrı kaptajda toplanan aynı nitelikteki sular için tek manevra odası yapılabilir.

İsale

Madde 26 — Suyu depoya akıtmak için kurulan isale hattı, suyun fiziksel ve kimyasal niteliklerini bozmayacak bir maddeden yapılır.

İsale projesi, isale hattı borusunda daima basınçlı su bulunacak şekilde tanzim edilir.

Su kaptajdan depoya, gerekli sıhhi ve teknik tedbirler alınarak cazibe ile akıtılır. Topoğrafik bakımdan buna imkan olmayan hallerde, suyun özelliklerini bozmayacak nitelikte pompa kullanılarak ve su terfi edilerek isale sağlanabilir.

Depo

Madde 27 — Depo, aşağıda belirtilen özellikleri taşır;

a) Depo iç yüzeyleri fayans veya suyun niteliğini bozmayacak bir madde ile kaplanacak, en az iki göz oda ile bir manevra odasından oluşur.

b) Depo gözlerinin içine girişler manevra odasından veya manevraya müsaade eden vana gruplarından yapılır ve depo içine sabit merdiven konmaz.

c) Depoya giren ve çıkan sudan numune almak ve giren suyun debisini ölçmek için gerekli tertibat bulunur.

d) Depo, herhangi bir bina ile bitişik yapılmaz ve çatısı bulunmaz. Ancak, gerekli durumlarda imlahane ile bitişik olabilir.

e) Depo gözlerinin havalandırılmasının sağlanması ve dışarıdan su ve başka maddelerin girmesinin önlenmesi için uygun bir havalandırma bacası bulunur.

f) Depoya su girişi yapan, imlahaneye veren ve tahliyede kullanılan borular, depo içinde, su ile temas etmeyecek şekilde düzenlenir.

g) Depo manevra odasında, depo gözlerine giren ve çıkan borular ve bunların birbiri ile olan bağlantıları bir şemada gösterilir ve bu şema manevra odasının görülebilir bir yerine asılır.

h) Ayrıca suların niteliklerini değiştirmeyecek paslanmaz çelik ve benzeri maddeler ile yapılmış depolar ile su ile temas eden yüzeylerin epoksi gibi maddelerle kaplı çelik tanklar da kullanılabilir.

İmlahane

Madde 28 — İmlahane aşağıdaki bölümleri kapsar:

a) Dönüştürme cam ve izin verilen diğer kaplara dolun yapmak için,

1) Boş kapların depolandığı bölüm,

- 2) Doldurulmuş kapların depolandığı bölüm.
- b) İşletmede üretilen dönüşsüz kaplara dolun için;
  - 1) Hammaddelerin depolandığı bölüm,
  - 2) Doldurulmuş kapların depolandığı bölüm.

İmlahane tabanı, kir tutmayan yıkanabilir bir malzeme ile döşenir ve her bölüm tabanında kanalizasyona, kanalizasyon bulunmayan yerlerde septik çukurlara bağlı, sifonlu, ızgaralı tertibat bulunur. Bütün bölümlerin tabanları, suların çabuk ve kolay akabileceği şekilde sifon tertibatına doğru eğimli olur.

Yapılacak septik çukurlar, hela çukurlarından ayrı olup, suların kirlenmesine neden olmayacak şekilde ve 19/3/1971 tarihli ve 13783 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmeliğe uygun olarak ayrı bir yerde yapılır.

İmlahane duvarlarının iç yüzeyleri tabandan itibaren en az iki metre yükseklikte fayans gibi kolay temizlenebilir sıhhi malzeme ile döşenir.

İmlahane içindeki bölme duvarları ise fayans kaplı duvar olabileceği gibi, paslanmaz çelik veya camdan yapılabilir. Bu bölmelerin asgari iki metre yükseklikte olması şarttır.

İmlahane, gündüz ışığı alabilecek şekilde inşa edilmiş ve yeterli büyüklükte pencere ile donatılmış olarak, daima temiz bulundurulur. Temizlik, sıhhi ve teknik usullerle yapılır.

İmlahane içinde bulundurulan her türlü araç ve gereçler kolay temizlenebilir maddeden yapılmış olacaktır. Temizlik için kullanılan çöp kabı ve diğer temizlik malzemesi suyu kirlenmeyecek bir yerde bulundurulur. Genel temizlik, çalışma saatleri dışında yapılır. Çalışmanın devamlı olduğu hallerde ise çalışma durdurularak yapılır.

İmlahaneye her türlü haşere ve kemiricilerin girmesini önleyecek sıhhi ve fenni tedbirler alınır. Tesiste, gerektiğinde tekniğine ve usulüne uygun olarak yetkili personel tarafından ilaçlı mücadele yapılır. İlaçlamada yetkili makamlarca izne bağlanmış ürünler kullanılır ve bunlar imlahanede bulundurulamaz.

İmlahanede, personelin şahsi temizliğini yapması, kap, kapak ve benzeri malzemelerin özel bölümleri dışında depolanması, kedi, köpek, kümes hayvanları ile benzerlerinin beslenmesi ve bulundurulması yasaktır. Sosyal tesislere ait kapılar doğrudan imlahaneye açılmaz.

Aynı imlahanede, aynı dolun hattı ve makinesi kullanılarak ilgili kurumundan izin alınması şartı ile diğer su ve sulu içeceklerin dolunu yapılabilir.

Sosyal Tesisler

Madde 29 — Tesiste, çalışanların sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yemekhane, soyunma-giyinme ve dinlenme yeri, duş, tuvalet, lavabo, gerektiğinde yatakhane gibi sosyal tesisler ihtiyaca cevap verecek özellik ve sayıda uygun sıhhi niteliklerde yapılır.

Su ile Temas Eden Yüzeyler

Madde 30 — Çıkış noktasından dolunuma kadar su ile temas eden veya etmesi muhtemel olan bütün yüzeyler ile yine su ile temas edecek şekilde kullanılacak alet ve cihazlar, suyun niteliğini bozmayacak ve sağlığa zarar vermeyecek özellikleri haiz malzemeden yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kaplar, Kapaklar ve Etiketler

Kaplar

Madde 31 — Suyun dolununda kullanılacak kaplar ilgili Bakanlığın iznine tabidir. Bu kaplar, suyun niteliğini değiştirmeyecek ve su ile etkileşmeyecek, izin alınmış bir maddeden yapılır.

Ambalajda cam dışındaki malzemeden yapılmış kapların kullanılması halinde, bu kapların sağlık açısından sakıncalı olmadığına, kullanım ve üretimine ilişkin bilgi ve belgeler ilgili Bakanlığa ibraz edilerek izne bağlanır.

Suyun dolununda kullanılan kaplar, geri dönüşlü ve geri dönüşsüz olmak üzere iki ayrı grupta değerlendirilir:

a) Geri dönüşlü kaplar: En az 55-70 °C sıcaklıktaki su ve uygun temizlik maddesi ile tam otomatik olarak el değmeden yıkanabilecek ve ayrıca kullanımı ve yıkama sonucu herhangi bir deformasyona uğramayacak nitelikte olur. Bu kapların dedektör ve benzeri sistemle niteliğinin değişmediğinin kontrol edilmesi gerekir.

Geri dönüşlü polikarbonat damacanalarda suyun adı ve/veya şirket ismi ve/veya tescilli amblemi veya logosu kabartma şeklinde kap üzerine yazılır ve bu kaplara farklı su dolunu yapılamaz. Geri dönüşlü kaplarda tutma yerleri kabın iç hacmine dahil olmamalıdır.

b) Geri dönüşsüz kaplar: Su dolununda, cam ve metal dışında malzemeden yapılmış kapların kullanılması halinde, bu kaplar imlahanenin ilgili bölümlerinde otomatik olarak hammaddeden ve preformdan hareketle imal edilir. Kaplar dolundan önce basınçlı su ve hava ile temizlenir, el değmeden otomatik sistemle dolunuma alınır.

Suyun dolununda cam, polietilen (PET) ve polivinilklorür (PVC) gibi geri dönüşsüz kapların dışında alüminyum folyodan otomatik olarak üretilen geri dönüşsüz ambalajlarda kullanılabilir.

Kapaklar

Madde 32 — Su kaplarında kullanılacak kapaklar için ilgili Bakanlıktan izin alınması ve bu kapakların aşağıdaki özelliklere sahip olması şarttır.

a) Kapaklar su ile etkileşmeyen ve insan sağlığına zarar vermeyen plastik veya metalden yapılır ve imlhanede bulunan otomatik kapaklama makinesinde, yırtılmadan veya bozulmadan açılmayacak şekilde kapatılır.

b) Suların bardak şeklindeki kaplara dolumunda, yapıştırıcı kullanılmaksızın bardak ağzını tamamen kapatacak şekilde, tekniğine uygun kapaklar kullanılır. Bu kapaklarda, kolay açılabilmesi için açma uzantısı bulunur. Kapaklar, imlhanede hijyenik şartlarda muhafaza edilir.

Kullanılmış veya bozulmuş kapakların kullanılması yasaktır.

Kapakların Yıkınması, Doldurulması ve Kapaklanması

Madde 33 — Kapakların yıkınması, doldurulması ve kapaklanması el değmeden otomatik makine veya otomatik sistemle yapılır. Geri dönüşlü kapaklar her seferinde dolumdan önce yıkanır. Otomatik yıkama ünitelerinde yıkama işlemi, uygun teknoloji ve malzeme ile yapılır.

Yıkama suyunda kullanılan ürünün aktivitesinin devamlılığı sağlanır.

Temizlikte Bakanlıktan izinli ürünler kullanılır. İşlem dosyasında temizleyici ile ilgili bilgiler yer alır.

Tesisteki yıkama suyu hijyenik yıkamaya imkan vermeyecek derecede kirlendiğinde değiştirilir.

Dolum yerinde dolum yapılan ve kapakların yıkınmasında kullanılan su dışında başka su bulundurmamak yasaktır.

Etiket Bilgileri

Madde 34 —Suların etiketinde; suyun adı, cinsi, imla edildiği yerin adresi, Bakanlıkça verilen izin tarih ve sayısı, Bakanlığın uygun gördüğü uyarılar, ayırma işlemi gibi Bakanlığın izni ile suya uygulanan işlemler ve suyun sahip olduğu parametreler yer alır. İmal ve son kullanma tarihi ile parti ve seri numarası etiket üzerine yazılabileceği gibi kap veya kapak üzerine görünür bir şekilde yazılır. Kaynak sularının ticari tanımlaması, kaynağın ismini veya kaynağın bulunduğu yerin ismini yansıtmıyorsa, kaynağın ismi veya kaynağın bulunduğu yerin ismi, bu ticari tanımlama için kullanılan puntunun bir buçuk kat büyüklüğünde puntuyla yazılır. Suyun cinsi, adının hemen altında okunabilecek şekilde yazılır ve bu yazı sembollerle kapatılamaz. Etiket üzerinde yer alması gerekli görülen bilgiler, fırınlanmış veya kabartma veya baskı şeklinde olabileceği gibi kağıt etiket şeklinde de olabilir.

Kağıt etiketin, suyun tüketiciye ulaşıncaya kadar ambalaj üzerinde kalmasını sağlayıcı, bozulmasını ve düşmesini önleyici her türlü tedbir işletmeciler tarafından alınır. Suyun adı mutlaka kapak üzerine de yazılır.

Kap, kapak ve etiketlerde tüketiciyi yanıltıcı bilgi ve sembollere yer verilemez. Tüketicinin yanıltılması ve aldatılmasını önlemek, ürün güvenliğini sağlamak için; işletmelerce polikarbonat damacana gibi kaplarda, kap ve kapak üzerine gelecek ve hava ve su sızdırmayacak şekilde shiring uygulanır. Shiring üzerine okunacak şekilde suyun adı ve cinsi yazılır.

Etiketlerin düzenlenmesinde;

a) Etiket zemini Ek-1 c’de yer alan gösterge parametrelerini kapsayacak şekilde doğal kaynak sularında mavi ve tonları; içme sularında kahverengi ve tonları olacak şekilde; tamamen tarif edilen renkte olabileceği gibi;

b) Etiket alt ve üst kenarlarına su cinsine uyan, yukarıda belirtilen renklerde bantlar konulmak sureti ile, etiketin diğer yerlerinde istenilen renkler kullanılabilir. Bu bende uyan etiketlerde şu ölçüler uygulanır:

1) 8 litre ve üzeri ambalajlarda asgari 1.5 cm. bant genişliği uygulanır ve bandın içine suyun cinsi en az 18 punto ile yazılır.

2) 1 litre hariç olmak üzere 1 ile 8 litre arası ambalajlarda asgari 1 cm. bant genişliği uygulanır ve bandın içine suyun cinsi en az 14 punto ile yazılır.

3) 1 litre ve altındaki ambalajlarda asgari 0.5 cm. bant genişliği uygulanır ve suyun cinsi en az 12 punto ile yazılır. Hazırlanan etiketler işletme ruhsatı aşamasında Bakanlıkça onaylanır.

Etiket zemini üzerinde, gösterge parametrelerinde yer alan kimyasal parametreler okunabilecek şekilde yer alır.

Üçüncü ülkelere ihracat amacı ile dolumu yapılan suların etiket düzenlemelerinde bu Yönetmelikte geçen hükümler uygulanmaz.

İçme sularında suyun fiziksel ve kimyasal niteliklerini değiştirici ters osmoz, filtrasyon ve benzeri işlemler ile kaynak sularında ozonla zenginleştirilmiş hava kullanılarak ayırıştırma işlemi yapılması halinde etiket üzerinde belirtilmesi zorunludur.

İkram maksadıyla kullanılmak üzere belirli kişi veya kuruluşlar adına üretim yapılan hallerde yukarıdaki fıkralarda belirtilen bilgilere ek olarak, adına üretim yapılan kişinin veya kuruluşun logosuna, adına veya unvanına etiket üzerinde yer verilebilir. Bu ürünler, üretimi yaptıran kişi veya kuruluşlarca başkalarına satılamaz. Bu tür üretimler, adına üretim yapılacak kişinin veya kuruluşun adı veya unvanı, etiket örneği ve üretim miktarı da belirtilerek her üretim partisinden önce Bakanlığa bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kaynak Suları ve İçme Sularıyla İlgili Çeşitli Hükümler

Mesul Müdür

Madde 35 — Su tesislerinde, devamlı olarak mesul müdür bulundurulması zorunludur. Mesul müdüre ait bilgi ve belgeler sağlık müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir. Müdürlükçe uygun görülürse mesul müdür belgesi düzenlenir.

Mesul müdür, sağlık, gıda, biyoloji, kimya veya çevre alanında eğitim almış lisans ve ön lisans mezunlarından olur.

Mesul müdür görevlendirilmesi işletmecinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Dezenfeksiyon, Ayırıştırma ve Filtrasyon

Madde 36 — Kaynak sularının yer yüzüne çıktığı ve kullanıma arz edildiği noktada mikrobiyolojik açıdan temiz olması esastır. Kaynak sularına kendisine karakteristik özellik veren önemli elementlere ilişkin suyun kaynağındaki niteliğini değiştirmemek kaydıyla uygulanan, muhtemelen oksijenlemeyi takiben demir ve kükürt gibi kalıcı olmayan elementlerin filtrasyon ve boşaltma yoluyla ayrıştırılması, ozonla zenginleştirilmiş hava kullanılarak demir, mangan, kükürt ve arseniğin ayrıştırılması ve tamamen fiziksel yollarla serbest karbondioksitin kısmen veya tamamen ayrıştırılması işlemleri ile kaynak suyunun kimyasal ve mikrobiyolojik niteliklerini değiştirmeyecek tarzda suda asılı kalan çözülmemiş partikülleri uzaklaştırmaya yönelik filtrasyon işlemleri dışında herhangi bir işlem uygulanmaması esastır. Kaynak sularında dezenfeksiyona yönelik herhangi bir işlem yapılamaz Ancak savaş, deprem ve sel gibi doğal afetlerde Bakanlığın özel izni ve uygun göreceği usul ve teknikler ile diğer işlemlere tabi tutulabilir.

Ayrırma işleminde ozonla zenginleştirilmiş havanın kullanılması halinde;

a) Bakanlık önceden bilgilendirilir,

b) Ayrırma işleminde ayırma işleminin etkinliğinin sağlanması, zararlı etkilerinin önlenmesi ve suyun fiziksel ve kimyasal bileşimlerinin değişmemesi esas alınır,

c) Ayrırma işleminden önce kaynak suyu, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin (a) bendinde belirtilen mikrobiyolojik kriterleri sağlamalıdır. Ozonla zenginleştirilmiş hava kullanımı ile işleme tabi tutulmuş kaynak sularının kontrol izlemesine ozon, bromat ve bromoform da dahil edilir ve işlem sonucundaki kalıntılar için maksimum limit değeri ozon için 50 mg/L, bromat için 3.0 mg/L, ve bromoform için ise 1.0 mg/L, olarak belirlenir .

İçme sularında dezenfeksiyon, çöktürme, filtrasyon gibi hazırlama işlemleri uygulanabilir. Bu sulara ayrıca deiyonizasyon, ters osmoz, elektrodiyaliz ve benzeri işlemler uygulanır.

İçme sularında dezenfeksiyon; ozonlama, ultraviyole ve benzeri metotlar ile yapılabilir.

Personele Ait Kıyafet ve Sağlık Kontrolleri

Madde 37 — İmlahanedede çalışan personel, uygun iş elbisesi ve başlık giymek, dolun makinelerinin başında duranlar ağız ve burunlarına maske takmak zorundadırlar.

İşyerinde çalışan personelin temizliğine dikkat edilir. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 126 ncı maddesi gereğince çalışanların sağlık kontrolleri ve portör muayeneleri yapılarak sağlık karnelerine işlenir. Bu işlemde işveren ve mesul müdür sorumludur.

İşletmeci Tarafından Yaptırılacak Analizler

Madde 38 — İşletmeciler, kaynak ve içme sularının denetim ve kontrol izlemeleri için Müdürlük tarafından alınacak su numunelerinin analizlerini 18 inci maddede belirtilen laboratuvarlarda yaptırmak ve alacakları raporları her yıl için ayrı dosyalarda saklamak ve analiz sonuçlarını Müdürlük kanalıyla Bakanlığa bildirmek zorundadır.

İşletmede Bulundurulacak Belgeler

Madde 39 — İşletmede Bakanlıkça verilen işletme izni belgesi, mesul müdüre ait fotoğraflı ve valilikçe onaylı belge, yaprakları numaralanmış ve sonu sağlık müdürlüğüne onaylanmış denetim defteri, işçilere ait sağlık karneleri ve portör muayenesi raporları ile 38 inci maddeye göre işletmeci tarafından yaptırılmış analizlerin sonuç raporları bulundurulur. Ayrıca, suların üçüncü ülkelere ihracatı amacıyla 16 ncı madde uyarınca Bakanlıktan izin alınmışsa, alınan izin belgesi de işletmede bulundurulur.

İzin Geçerliliği, İzin Belgesinin Kaybolması veya Tahrip Olması

Madde 40 — İzin, kimin adına ve hangi su için alınmış ise o gerçek veya tüzel kişi ve su için geçerlidir. İzin belgesinde belirtilen hususlar esas olup; bu hususlardan herhangi birinin değişmesi veya işletme izni belgesinin kaybolması, okunamayacak ve yanlış anlamlara sebep olacak şekilde bozulması halinde, su sahibi veya işletmecisince bir dilekçe ile valiliğe müracaat edilir. Dilekçeye değişiklik ile ilgili belge ve bilgiler veya kayıp ilanı verilmiş gazete veya bozulan izin belgesinin aslı ilave edilir.

Müracaat üzerine müdürlükçe gerekli inceleme yapılır ve tesiste iznin verildiği şartlarda bir değişiklik olmadığını tespit edilmesi halinde; müdürlükçe hazırlanacak rapor, valiliğin konuya ilişkin uygun görüşü ile birlikte Bakanlığa intikal ettirilir. Bakanlıkça yapılacak inceleme sonucu söz konusu talebin uygun görülmesi halinde, gerekli düzeltme yapılır veya eski tarih ve sayı ile yeniden izin belgesi tanzim edilir ve gerekli açıklama yapılarak onaylanır.

İzin verme sırasındaki mevcut şartlarını kaybettiği 46 ncı madde uyarınca tespit edilen işletmeler ile

ruhsatlandırma sürecinin herhangi bir aşamasında sahte ve yanıltıcı belge ibraz ettiği tespit edilen işletmecilerin adlarına düzenlenen izinler iptal edilir. Ayrıca yapılan denetimlerde faaliyet göstermediği tespit edilen ve tespit tarihinden itibaren bir yıl içinde faaliyete geçmeyen tesislerin işletmecilerinin adlarına düzenlenen izinler iptal edilir.

Tesiste Yapılacak İlave veya Değişiklik

Madde 41 — Yeni kaynak ilave edilmek veya tesiste fiziksel yapıyı değiştirecek şekilde tadilat veya ilave yapılmak istenmesi halinde, 22 ve 23 üncü maddeler doğrultusunda Bakanlıktan izin alınması şarttır.

Yeni kaynak ilave edilmesi suretiyle suyun izninde belirtilen niteliğinin değişmesi halinde, mevcut izin iptal edilerek yeni tarih ve sayı ile izin belgesi tanzim edilir.

İthal ve İhraç İzni

Madde 42 — Bu Yönetmelikte belirtilen hüküm ve şartlara uygun olan kaynak ve içme sularının ithalinde ve ihracında, bu konulardaki düzenlemelere göre hareket edilir. Ancak, bu Yönetmelik hükümlerine uymayan kaynak ve içme sularının ithaline, yurtiçinde satışına ve tüketime sunulmasına izin verilmez.

Bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesi gereği birden fazla ticari isim ile aynı kaynaktan su dolumu yapılmaması esastır. Ancak, Bakanlığın özel izni ile izinli suların üçüncü ülkelere ihracat amacı ile kendi adına veya başka firma adına farklı bir ticari isim ile dolum yapılabilir. Bu madde uyarınca dolum yapacak üreticilerin Ek-6 da yer alan form doğrultusunda Bakanlığa bildirimde bulunarak izin alması zorunludur.

İsim Karışıklığının Önlenmesi

Madde 43 — Kaynak ve içme sularının kontrollerinde herhangi bir karışıklığa meydan vermemek ve tüketicinin yanıltılmasını veya aldatılmasını önlemek için; ayrı işletmelerden elde edilen kaynak ve içme sularına aynı isim altında satış izni verilmemesi esastır. Ancak aynı işletmeci tarafından ayrı yerlerde üretilen kaynak ve içme sularına tek bir ticari isim ile satış izni talep edilirse etiket üzerinde suyun ismine, üretildiği yerin veya kaynağın ismini yansıtan bir ticari tanımlama eklenmesi veya 34 üncü madde uyarınca kaynağın isminin veya çıkartıldığı yerin isminin, suyun ticari tanımlanmasının en az bir buçuk kat büyüklüğünde yazılması şartı ile izin verilebilir.

İsim karışıklığının önlenmesi için suyun adıyla ilgili olarak marka tescil belgesi, marka tescil belgesi yok ise Türk Patent Enstitüsü Başkanlığına müracaatına dair belgenin noter onaylı suretinin işletme izni aşamasında ibrazı gerekir.

Tesislerin Dezenfeksiyonu

Madde 44 — Su tesislerinin genel hijyen kaidelerine uyması esas olup, gerekli dezenfeksiyonun işletmecilerce Bakanlıktan izinli dezenfektanlar kullanılarak yaptırılması zorunludur. Gerekli görülürse mahalli sağlık teşkilatının gözetiminde tesisler dezenfekte ettirilir.

Ambalaj Atıkları

Madde 45 — Su dolumunda kullanılan kap ve kapakların atıkları bağımsız bir ünite muhafaza edilir. Plastik ve benzeri dönüşsüz kaplara dolum yapılan işletmelerde, kullanılmış kapların bulundurulması ve depolanması yasaktır.

Her ne amaçla olursa olsun, imlahanede kullanılmış kapak bulundurulamaz.

Denetim ve İzleme

Madde 46 — Kaynak ve içme sularına ait tesisler senede bir defa Bakanlıkça, üçer aylık periyotlarla da Müdürlükçe denetlenir. Bakanlıkça yapılan denetimler sonucu eksiklikleri tespit edilen tesislere eksikliklerinin giderilmesi için en az onbeş gün süre verilir. Bu süre sonunda gerekli şartları sağlamayan tesisler hakkında yasal işlem yapılır. Tüketime sunulan kaynak ve içme suları ise denetim izlemesine, kontrol izlemesine ve piyasa kontrolüne tabi tutulur.

Numuneler, nihai dolum yerinden alınır. Ancak herhangi bir kontaminasyonun olması durumunda dolum yerinin dışındaki noktalardan da gerekli önlemler aldirılarak numuneler alınabilir.

Piyasaya arz edilen suların tüp, otogaz, petrol ve petrol ürünleri ile bir arada dağıtımı ve satışı yapılamaz.

İşletmeciler, yıllık üretim miktarlarını, takip eden yılın ilk ayında İl Sağlık Müdürlükleri kanalıyla Bakanlığa bildirmek zorundadır. Suların denetim izlemeleri ile kontrol izlemeleri bu bildirimler doğrultusunda Bakanlıkça Ek-2 Tablo B2 uyarınca programlanır.

Denetleme izlemesinin amacı; bu Yönetmeliğin Ek-1 (a) ve (b)' deki bütün parametrik değerlere uyulup uyulmadığını belirlemek için gerekli verileri temin etmektir. Sular Ek -1 (a) ve (b)' de belirtilen parametreler ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen bütün parametreler denetleme izlemesine tabi tutulur. Bakanlık gerekli gördüğü takdirde Ek-1 (c) ve (d)' de yer alan parametreleri de denetleme izlemesine dahil edebilir.

Denetleme izlemesi için belirlenen program doğrultusunda müdürlük tarafından numune alınarak analizleri yapılmak üzere 18 inci maddede belirtilen laboratuvarlara gönderilir. Analiz ücretlerinin ödenmesi 38 inci madde gereği işletmecinin sorumluluğundadır.

Kontrol izlemesinin amacı; kaynak suları ve içme sularının Ek-2 Tablo A'da sayılan parametrelerin Ek-1'de yer alan değerlerine uyup uymadığını belirlemek amacıyla, suyun organoleptik ve mikrobiyolojik kalitesi

ve aynı zamanda içme sularında dezenfeksiyon yapılması durumunda, bu dezenfeksiyonun etkili olup olmadığı hakkında düzenli bilgi sağlamaktır. Bakanlıkça hazırlanan program gereği kontrol izlemelerinde Müdürlükçe suyun nihai tüketime sunulacağı dolmuş yerinden numune alınarak Ek-2 Tablo A'da yer alan parametreler için analizler yaptırılarak analiz sonuçları Bakanlığa bildirilir.

Kontrol izlemesi için belirlenen program doğrultusunda Müdürlük tarafından numune alınarak analizleri yapılmak üzere 18 inci maddede belirtilen laboratuvarlara gönderilir. Analiz ücretlerinin ödenmesi 38 inci madde gereği işletmecinin sorumluluğundadır.

Numuneler, yıl boyu tüketilen suyun kalitesini yansıtacak şekilde alınır. Ancak suların, Ek-1 (a) ve (b)'de belirtilen parametre değerleri ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen parametre değerlerine uyumsuzluğunun tespit edilmesi halinde, kirliliğin boyutlarının ve düzeltici önlemlerin etkinliğinin tespiti amacıyla, 11 inci madde uyarınca izleme programı dışında ilave denetleme izlemesi talep edilebilir. Bu madde gereği uygun çıkmayan sular 48 inci madde uyarınca takibe alınır.

Kaynak sularının ve içme sularının bu Yönetmelikte yer almayan parametreler yönünden kirlenmesinin ve bu kirlenmenin insan sağlığına potansiyel bir tehlike oluşturmasının muhtemel olması halinde, bu Yönetmelikte bulunmayan maddeler ve mikroorganizmalar için ayrı izleme yapılır; izleme sonuçlarına göre gerekli tedbirler alınır.

Lüzumu halinde, piyasaya sunulan kaynak suları ve içme sularından numuneler alınarak gerekli görülen parametreler açısından Ek-1'de yer alan parametrik değerlere göre piyasa kontrolü yapılır.

İçme sularında dezenfeksiyon yapılması halinde, dezenfeksiyonun etkinliği doğrulanır. Yan ürünlerden kaynaklanan kirlenmenin önlenmesi için; dezenfeksiyondan taviz verilmeksizin dezenfeksiyon dozu düşük tutulur ve gerekli bütün tedbirler alınır.

Parametrelerin analiz özellikleri için Ek-3'te belirtilen şartlara uyulur.

Ek-3 (1)'de belirtilen metotlardan farklı bir metot kullanılması durumunda, sonuçları Ek-3 (1)'de belirlenen metotlarla elde edilenler kadar güvenilir olmalıdır; söz konusu metot ve eşdeğerliği hakkında Bakanlığın bilgilendirilmesi ve onayı gerekir. Bu madde uyarınca farklı metot kullanılması halinde Komisyona bilgi verilir.

Ek-3 (2) veya (3)'de yer alan parametreler için söz konusu bölümlerde belirlenen gerekliliklere uymak şartıyla herhangi bir metot kullanılabilir. Ek-3 (2)'de yer alan parametrelerin analizi için kullanılan analiz metotlarının performans karakteristikleri bu bölümde yer alan performans karakteristiklerine uymalıdır.

Her ne suretle olursa olsun, belirli bir isim altında ruhsat almış bir suya başka bir su veya niteliği dışındaki suları kattıkları tespit edilenlerin izinleri geri alınır.

Laboratuvar

Madde 47 — Kaynak suyu ve içme suyu tesislerinde dolmuş suyun günlük analizini yapmak amacıyla, su analizi yapabilen laboratuvar teknisyeni veya laboratuvar konusunda eğitim almış ön lisans veya lisans düzeyinde bir teknik elamanın sorumluluğunda total jerm, koliform, F. koliform, E. coli, nitrat, nitrit, amonyak ve pH parametreleri yönünden analizleri yapılacak bir laboratuvar bulunmalıdır. İşletmeciler kaynak suları ve içme sularına ait analiz raporlarını her parti için dosyalarda saklamakla mükelleftir. Üretilen parti miktarı işletmeciler tarafından kayıt altına alınır.

Bu laboratuvarda günlük analizleri kaydetmek üzere müdürlükçe mühürlenmiş ve onaylanmış bir defter bulundurulur.

Yapılan denetimlerde bu defter incelenir ve ruhsata esas analiz sonuçları ile günlük analiz sonuçları karşılaştırılır.

Uygun Çıkmayan Suların Takibi

Madde 48 — Denetim izlemelerinde Ek-1 (a) ve (b)'de yer alan parametre değerleri ya da şartlarının ihlali halinde düzeltici önlemlerin işletmecilerce alınması derhal sağlanır.

Ek-1 (c)'de yer alan parametreler ile Ek-1 (d)'de yer alan "toplam gösterge dozu" ve "trityum" parametrelerinin değerlerinin ya da şartlarının ihlali halinde, bu ihlalin insan sağlığı için herhangi bir risk oluşturup oluşturmayacağı değerlendirilir. İnsan sağlığını korumak amacıyla gerekli olması halinde su kalitesini iyileştirmek için gerekli düzeltici önlemlerin işletmecilerce alınması sağlanır.

Denetim ve kontrol izlemelerinde suların 18 inci maddede belirtilen laboratuvarlarda yapılan analizlerinde bu Yönetmelikte öngörülen parametrelerdeki sınırların dışına çıktığının görülmesi halinde, işletme uyarılır. Bir hafta içinde tekrar su numunesi alınır; bu numunenin analizinde de aykırılık bulunması halinde tesisin faaliyeti uygun çıkıncaya kadar durdurulur ve gerekli tedbirler aldırılır. Alınan tedbirler sonunda tekrar alınan numunenin bu Yönetmeliğe uygun olması halinde üretime izin verilir ve bir ay süre ile haftalık izlemeye alınır. Dört defa yapılan denetim ve analiz sonuçlarının bu Yönetmeliğe uygun olması halinde, normal izleme periyoduna dönlür.

Bu Yönetmelik uyarınca ruhsat verilmiş suların kimyasal, fiziksel veya mikrobiyolojik niteliklerini kesinlikle ve sürekli olarak kaybettiği, 18 inci maddede belirtilen laboratuvarların raporu ile tevsik edildiğinde, verilen izin geri alınır ve tesis kapatılır.

Tesis sahipleri, aykırılık tespit edilen aynı seri numaralı sularını toplatıp sağlık teşkilatının denetiminde

imha etmekle yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Düzenleme Yetkisi, Müeyyideler ve Son Hükümler

Düzenleme Yetkisi

Madde 49 — Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına yönelik olarak bilimsel gelişme ve çalışmalar da dikkate alınarak Bakanlıkça diğer alt düzenlemeler yapılabilir.

Müeyyideler

Madde 50 — Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket eden içme-kullanma suyu temin edicileri, kaynak suyu ve içme suyu işletmeleri ile sahip ve mesul müdürleri hakkında; 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile 4703 sayılı Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve diğer ilgili mevzuat ile öngörülen müeyyideler uygulanır.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 51 — 18 /10/1997 tarihli ve 23144 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması, Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 — 18/10/1997 tarihli ve 23144 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması, Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda doğal kaynak sularına ve içme sularına verilen fason dolum izinleri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl sonra iptal edilmiş sayılır.

Geçici Madde 2 — İnsani Kullanım Amaçlı Suların Kalitesine Dair 98/83/EC sayılı Konsey Direktifi ile Doğal Mineralli Sular İçin Konsantrasyon Limitleri ve Etiketleme Bilgileri Hakkında Liste Oluşturulması ve Doğal Mineralli Suların ve Kaynak Sularının Ozonla Zenginleştirilmiş Hava İle İşleme Tabi Tutulmasının Şartlarını Belirleyen 16/05/2003 tarihli ve 2003/40/EC Sayılı Konsey Direktifine paralel olarak uyumlaştırılması yapılan parametreler için uyum süresi 31/12/ 2006 tarihine kadar uzatılmıştır.

Geçici Madde 3 — 18/10/1997 tarihli ve 23144 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması, Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda izin verilen kaynak, içme, işlenmiş içme ve işlenmiş kaynak suyu işletmecileri, izinlerini 31/12/2007 tarihine kadar uyumlaştırmak zorundadır.

Yürürlük

Madde 52 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 53 — Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

Ek -1

Parametreler ve Parametrik Değerler

a) Mikrobiyolojik parametreler

İçme-Kullanma Suları için:

Parametre	Parametrik değer sayı/100 ml
Escherichia Coli (E. Coli)	0/100 ml
Enterokok	0/100 ml
Koliform bakteri	0/100 ml

İçme Suları için (İmlahannede):

Parametre	Parametrik değer sayı/ ml
Escherichia Coli (E. Coli)	0/250 ml
Enterokok	0/250 ml
Koliform bakteri	0/250 ml
P. aeruginosa	0/250 ml
Fekal koliform bakteri	0/250ml
Salmonella	0/100ml
Clostridium Perfringens	0/50ml
Patojen Staphylococlar	0/100ml
22 °C’de koloni sayısı	100/ml
37 °C’de koloni sayısı	20/ml
Parazitler	0/100ml

Diğer mikroskobik canlılar	0/100ml

Kaynak Suları için:

Parametre	Parametrik değer sayı/ ml
Escherichia Coli (E. Coli)	0/250 ml
Enterokok	0/250 ml
Koliform bakteri	0/250 ml
P. aeruginosa	0/250 ml
Fekal koliform bakteri	0/250ml
Patojen Mikroorganizmalar	0/100ml
Anaerob sporlu sülfat redükte eden bakteriler	0/50ml
Patojen Staphylococlar	0/100ml
Kaynaktan alınan numunede maksimum :	
22 °C'de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında koloni sayısı	20/ml
37 °C'de 24 saatte agar-agar karışımında koloni sayısı	5/ml
Ambalajlanmış sulara ambalajlandıktan sonra maksimum: (Numune, Ambalajlanmayı takiben 12 saat içerisinde alınmak ve bu süre içerisinde 4°C ±1 °C 'de saklanmış olmak kaydıyla) :	
22 °C'de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında koloni sayısı	100/ml
37 °C'de 24 saatte agar-agar karışımında koloni sayısı	20/ml
Parazitler	0/100ml
Diğer Mikroskobik Canlılar	0/100ml

b) Kimyasal Parametreler

Parametre	Parametrik değer	Birim	Notlar
Akrilamid	0.1	µg/L	Not-1
Antimon	5.0	µg/L	
Arsenik	10	µg/L	
Benzen	1.0	µg/L	
Benzo (a) piren	0,010	µg/L	
Bor	1	mg/L	
Bromat	10 (içme-kullanma suları için 31 Aralık 2007 yılına kadar 25 µg/L olarak uygulanır)	µg/L	Not 2
Kadmiyum	5,0	µg/L	
Krom	50	µg/L	
Bakır	2	mg/L	Not 3
Siyanür	50	µg/L	
1,2-dikloreten	3,0	µg/L	
Epikloridin	0,10	µg/L	Not 1
Florür	1,5	mg/L	
Kurşun	10 (içme-kullanma suları	µg/L	Not 3 ve 4

	için 31 Aralık 2012 tarihine kadar 25 µg/L olarak uygulanır)		
Cıva	1,0	µg/L	
Nikel	20	µg/L	Not 3
Nitrat	50	mg/L	Not 5
Nitrit	0,50	mg/L	Not 5
Pestisitler	0,10	µg/L	Not 6 ve 7
Toplam pestisitler	0,50	µg/L	Not 6 ve 8
Polisiklik aromatik hidrokarbonlar	0,10	µg/L	Belli bileşiklerin konsantrasyon toplamı; Not 9
Selenyum	10	µg/L	
Tetrakloreten ve trikloreten	10	µg/L	Belli parametrelerin konsantrasyon toplamı
Trihalometanlar-toplam	100 (içme-kullanma suları için 31 Aralık 2012 tarihine kadar 150 µg/L olarak uygulanır)	µg/L	Belli bileşiklerin konsantrasyon toplamı; Not 10
Vinil Klorür	0,50	µg/L	Not 1

Not 1: Bu parametrik değer; suyla temas eden polimerden kaynaklanan sudaki monomer kalıntı konsantrasyonunu ifade eder.

Not 2: 9 uncu maddenin (a) bendinde belirtildiği üzere, mümkün olan hallerde, dezenfeksiyondan ödün vermemek kaydıyla Bromat için Ek-1 (b) bölümünde belirtilen parametre değerinden daha düşük bir değer elde etmek hedeflenir. 8 inci maddenin (a), (b) ve (d) bentlerinde atıfta bulunulan sular için, belirtilen parametrik değere bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde ulaşılmaması sağlanır. Bromat için bu direktifin yürürlüğe girmesinden itibaren ilk üç yıllık dönem için parametrik değer 25 µg/L'dir.

Not 3: Bu değer yeterli örnekleme metoduyla musluktan alınan insani tüketim amaçlı sularından alınacak su numunelerine ve yine tüketici tarafından içilen, haftalık ortalama değeri temsil eden insani tüketim amaçlı sulardan alınacak su numunelerine uygulanır. Örnekleme ve izleme metodları, 10 uncu maddenin dördüncü fıkrasına uyumlu bir biçimde uygulanır. Bakanlık, bu parametrelere ilişkin, insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiye neden olabilecek olan izleme ve analiz sonuçları değerlerinin en üst düzeye ulaştığı dönemleri dikkate alır.

Not 4: 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtildiği üzere; 8 inci maddenin (a), (b) ve (d) bentlerinde atıfta bulunulan sular için Kurşunla ilgili Ek-1 (b) bölümünde belirtilen parametrik değere bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 15 yıl içerisinde uyulması sağlanır. Bu sular için, kurşunun parametrik değeri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk 8 yıllık süre için 25 µg/L olarak uygulanır.

Kurşun parametresi için belirtilen değerlere uyum sağlamak amacı ile verilen süre boyunca insani tüketim amaçlı suların kurşun miktarını mümkün olduğu kadar azaltmak için bütün tedbirlerin alınması sağlanır.

Bu değere uyumun sağlanmasına yönelik önlemlerin alınması sırasında, Bakanlık içilebilir nitelikteki sularda kurşun miktarının en yüksek olduğu yerlere öncelik vermelidirler.

Not 5: Bakanlık, kullanılmış su arıtma işleminde (nitrat)/50 + (nitrit)/3 ≤ 1 formülünü esas alır ve nitrat (NO₃) ve nitrit (NO₂) miktarları için mg/L birimi kullanılır. Nitritler için de 0,10 mg/L değerine uyulur.

Not 6: Pestisitler;

- Organik insektisitler (böcek öldürücüler),
- Organik herbisitler (bitki öldürücüler),
- Organik fungusitler (mantar öldürücüler),
- Organik nematositler (solucan,kurt öldürücüler),
- Organik acarisitler,
- Organik algisitler (yosun öldürücüler),
- Organik rodentisitler (kemirici öldürücüler),
- Organik slimisitler (balçık, salgı öldürücüler) ile,

bunlarla bağlantılı ürünleri (diğerlerinin yanı sıra, büyüme kontrol edicileri) ve bunların ilgili metabolitlerini, parçalanma yada reaksiyon ürünlerini ifade eder.

Söz konusu pestisitlerden suyun içinde olması muhtemel pestisitler izlenir.

Not 7: Parametrik değer her bir pestisit için uygulanır. Aldrin, dieldrin, heptaklor ve heptaklor epoksit için parametrik değer

0,030 µg/L'dir.

Not 8: " Toplam pestisitler" izleme süreci içinde tespit edilen ve sayılan her bir pestisitinin toplamını ifade eder.

Not 9: Belirtilen bileşikler şunlardır:

Benzo (b) floranten,
Benzo (k) floranten,
Benzo (ghi) perilen,
İndeno (1,2,3- cd) piren.

Not 10 : Belirtilen bileşikler şunlardır: kloroform, bromoform, dibromoklorometan, bromodiklorometan.

9 uncu maddenin (c) bendinde belirtildiği üzere, mümkün olan hallerde, dezenfeksiyondan ödün vermemek kaydıyla trihalometanlar için Ek-1 (b)'de belirtilen parametre değerinden daha düşük bir değer elde etmek hedeflenir. 8 inci maddenin (a), (b) ve (d) bentlerinde atıfta bulunulan sular için, trihalometanlarla ilgili Ek-1 (b)'de belirtilen parametrik değere bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde ulaşılması sağlanır. Toplam trihalometanlar için parametrik, değer bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk 8 yıllık süre için 150 µg/L'dir.

c) Gösterge parametreleri

Parametre	Parametrik Değer	Birim	Notlar
Alüminyum	200	µg/L	
Amonyum	0,50	mg/L	
Klorür	250	mg/L	Not 1
C. perfringens (sporlular dahil)	0	sayı/100 ml	Not 2
Renk	Tüketicilerce kabul edilebilir ve herhangi bir anormal değişim yok		
İletkenlik	2500	20 °C'de µS / cm	Not 1
PH	≥6,5 ve ≤ 9,5	pH birimleri	Notlar 1 ve 3
Demir	200	µg/L	
Mangan	50	µg/L	
Koku	Tüketicilerce kabul edilebilir ve herhangi bir anormal değişim yok		
Oksitlenebilirlik	5,0	mg/L O ₂	Not 4
Sülfat	250	mg/L	Not 1
Sodyum	200	mg/L	
Tat	Tüketicilerce kabul edilebilir ve herhangi bir anormal değişim yok		
22 °C'de koloni sayımı	Anormal değişim yok		
Koliform bakteri	0	Sayı/100 ml	Not 5
Toplam Organik Karbon (TOC)	Anormal değişim yok		Not 6
Bulanıklık	Tüketicilerce kabul edilebilir ve herhangi bir anormal değişim yok		Not 7

d) Radyoaktivite

Parametre	Parametrik değer	Birim	Notlar
Trityum	100	Bq/L	Notlar 8 ve 10
Toplam gösterge dozu	0,10	mSv/yıl	Notlar 9 ve 10
Alfa yayınlayıcılar	0.1	Bq/L	
Beta yayınlayıcılar	1	Bq/L	

Not 1 : Su aşındırıcı olmamalıdır.

Not 2 : Suyun yüzeyden alınmaması yada yüzey suyundan etkilenmemesi halinde bu parametrenin ölçülmesi gerekmez. Suyun parametrik değere uymaması halinde, Bakanlığın mutlaka tedarik edilen suyu patojen mikro organizmalar, örneğin cryptosporidium, bulunmasından kaynaklanan insan sağlığına yönelik potansiyel bir tehlike olmadığını belirlemek için araştırılması gerekir.

Not 3 : Şişelere yada kaplara konulan sular için minimum pH değeri 4.5 olarak belirlenebilir.

Not 4 :TOC parametresinin analiz edilmesi halinde bu parametrenin ölçülmesi gerekli değildir.

Not 5 : Şişelere yada kaplara konulan su için birim sayı/250 ml'dir.

Not 6 : Günde 10 000 m³'ten az su verilmesinde bu parametrenin ölçülmesine gerek yoktur.

Not 7:Yüzeysel suyun artırılması durumunda Bakanlık, arıtımından sonra sudaki bulanıklığın 1.0 NTU (Nephelometrik

bulanıklık üniteleri) değerini aşmamasına dikkat eder.

Not 8: İzleme aralıkları daha sonra Ek-2'de belirlenir.

Not 9: Tritiyum, potasyum –40, radon ve radonun bozunmasından oluşan ürünler hariç; izleme frekansları, izleme metotları ve izleme noktaları için en doğru yerler daha sonra Ek-2'de belirlenecektir.

Not 10:

1- İzleme frekansları hakkında Not 8'de öngörülen teklifler ve Ek-2'de yer alacak olan ve Not 9'da belirtilen izleme frekansları, izleme metotları ve izleme noktaları için en uygun yerler, Birliğin bu konudaki düzenlemeleri dikkate alınarak belirlenecektir.

2- Bakanlık diğer izlemelere dayalı olarak, toplam gösterge dozu olarak hesaplanan trityum düzeylerinin parametrik değerlerin çok altında olduğunu belirlemesi halinde, içme-kullanma suyunu toplam gösterge dozunu belirlemek için trityum yada radyoaktivite açısından izlemeyebilir. Böyle bir durumda bu kararın gerekçelerini, diğer izlemelerden elde edilen sonuçlarla birlikte, Komisyona bildirir.

Ek-2

İzleme

Tablo A

Analizi Yapılacak Parametreler

1) Kontrol için izleme

Kontrol izlemesinin amacı; insani kullanım amaçlı suyun bu Yönetmelikte belirlenen ilgili parametrik değerlere uyup uymadığını belirlemek amacıyla, tüketime verilen suyun organoleptik ve mikrobiyolojik kalitesi ve aynı zamanda içme suyu arıtımının yapılması durumunda, bu arıtımın (özellikle dezenfeksiyon) etkili olup olmadığı hakkında düzenli bilgi sağlamaktır.

Kontrol izlemesinde aşağıdaki parametrelerin mutlaka dikkate alınması gereklidir. Bakanlık bu listeye uygun gördüğü diğer parametreleri de ekleyebilir.

İçme-Kullanma Suları	İçme Suları	Kaynak Suları	Notlar
Renk	Renk	Renk	
Bulanıklık	Bulanıklık	Bulanıklık	
Koku	Koku	Koku	
Tat	Tat	Tat	
İletkenlik	İletkenlik	İletkenlik	
Hidrojen iyon konsantrasyonu(pH)	Hidrojen iyon konsantrasyonu(pH)	Hidrojen iyon konsantrasyonu(pH)	
Nitrit			Not 3
Amonyum	Amonyum	Amonyum	
Aliminyum	Aliminyum		Not 1
Demir	Demir		Not 1
Clostridium perfringens (Sporlar dahil) (Not 2)	Clostridium perfringens (Sporlar dahil) (Not 2)	Clostridium perfringens (Sporlar dahil) (Not 2)	Not 2
Escherichia coli (E. Coli)	Escherichia coli (E. Coli)	Escherichia coli (E. Coli)	
Koliform bakteri	Koliform bakteri	Koliform bakteri	
	Pseudomonas aeruginosa (Not 4)	Pseudomonas aeruginosa (Not 4)	Not 4
	22 °C'de ve 37 °C'de koloni sayısı (Not 4)	22 °C'de ve 37 °C'de koloni sayısı (Not 4)	

Kaynak sularında, demir, kükürt, mangan ve arseniğin ozonla zenginleştirilmiş hava kullanılarak ayrıştırılması halinde, bu Yönetmeliğin 42 nci maddesi doğrultusunda ozon, bromat ve bromoform parametrelerine de bakılır.

Not 1: Yalnızca arıtımda kullanıldığında gereklidir. Diğer tüm durumlarda, parametreler denetleme izlemesine dahil edilir.

Not 2: Suyun sadece yüzey suyundan alınması yada yüzey suyundan etkilenmesi halinde gereklidir. Diğer tüm durumlarda, parametreler denetleme izlemesine dahil edilir.

Not 3: Dezenfeksiyon yöntemi olarak kloraminasyon kullanıldığında gereklidir. Diğer tüm durumlarda, parametreler denetleme izlemesine dahil edilir.

Not 4: Suyun sadece şişede yada kapta satışa sunulması halinde gereklidir.

2. Denetleme İzlemesi: Denetleme izlemesinin amacı; bu Yönetmelikteki bütün parametrik değerlere uyulup uyulmadığını belirlemek için gerekli verileri temin etmektir. Sular Ek-1 (d)'de ki 8, 9 ve 10 uncu notlara tabi olan radyoaktivite ile ilgili parametreler ve herhangi bir parametrenin belirli bir süre boyunca, parametrik değerinin ihlaline yol açacak miktarlarda bulunmayacağına yetkili otoritelerce belirlendiği parametreler dışında, Ek-1 de belirtilen parametreler ile 7 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen bütün parametreler için denetleme izlemesine tabi tutulur.

Tablo B1

Bir dağıtım şebekesinden yada bir tankerden sağlanan yada gıda üretiminde kullanılan İçme-kullanma amaçlı su için minimum numune alma ve analiz sıklığı

Bir su şebekesi bölgesi içinde her gün dağıtılan yada üretilen suyun miktarı (Notlar 1 ve 2) m ³	Her yıl için kontrol izlemesi sayısı (Notlar 3, 4 ve 5)	Her yıl için denetleme izlemesi sayısı (Notlar 3 ve 5)
≤ 100	2	1
>100 ≤ 1 000	4	1
>1000 ≤ 10 000	4 Bu sayıya ilave her 1000 m ³ /gün için 3 kontrol izlemesi ilave edilecektir.	1 Bu sayıya ilave her 3300 m ³ /gün için 3 denetim izlemesi ilave edilecektir
>10000 ≤ 100 000	31 Bu sayıya artı her 1000 m ³ /gün için 3 kontrol izlemesi daha ilave edilecektir.	3 Bu sayıya ilave her 10000 m ³ /gün için 1 denetim izlemesi ilave edilecektir
>100000	301 Bu sayıya artı her 1000 m ³ /gün için 3 kontrol izlemesi daha ilave edilecektir.	10 Bu sayıya her 25 000 m ³ /gün için 3 denetim izlemesi daha ilave edilecektir.

Not 1: Bir su şebekesi bölgesi içme-kullanma suyunun bir ya da daha fazla kaynaktan geldiği ve içindeki su kalitesinin yaklaşık olarak aynı olduğu coğrafi bölgedir.

Not 2: Miktarlar bir takvim yılı üzerinden ortalama olarak hesaplanır. Bakanlık minimum sıklığı, 200 L/gün/kişi olarak varsaymak kaydıyla, su miktarı yerine bir su şebekesi bölgesindeki nüfusun sayısını kullanarak belirleyebilir.

Not 3: Aralıklı olarak kısa dönem su verilmesi halinde tankerlerle dağıtılan suyun izleme sıklığı Bakanlık tarafından kararlaştırılır.

Not 4: Ek-1 'de yer alan parametreler için, Bakanlık tabloda belirtilen numunelerin sayısını aşağıdaki hususlara göre gözden geçirilebilir.

(a) En azından birbirini izleyen iki yıl boyunca alınan numunelerden elde edilen sonuç değerleri değişmez ve Ek-1 'de belirtilen limitlerden belirgin biçimde daha iyi ise,

(b) Suyun kalitesinin bozulmasına neden olacak olası bir faktör yoksa azaltabilir.

Tabloda belirtilen numune sayısının % 50'sinden az olamaz.

Not 5: Numunelerin sayısı zaman ve yer bakımından mümkün olduğu kadar eşit olmalıdır.

Tablo B2

Satış amacıyla ambalajlanan suların minimum numune alma ve analiz sıklıkları

Her bir gün için satışa sunulmak üzere şişede yada kapta üretilen suyun miktarı (Hacimler, takvim yılına göre alınmış ortalamalar şeklinde hesaplanır) m ³	Her yıl için kontrol izlemesi sayısı	Her yıl için denetleme izlemesi sayısı
≤ 10	1	1
>10 ≤ 60	12	1
>60	12 Bu sayıya artı her 5 m ³ /gün için 1 kontrol izlemesi daha ilave edilir.	1 Bu sayıya artı her 100 m ³ /gün için 1 denetleme izlemesi daha ilave edilir.

Ek-3

Parametrelerin Analiz Özellikleri

Bakanlık numunelerin analizinde akredite olmuş ve analitik kontrol sistemine sahip, denetim yetkileri yetkili kuruluşlarca onaylanmış bağımsız kişi veya kurumlarca belirli aralıklarla denetlenen laboratuvarlar arasından, Bakanlıkça yetki verilecek laboratuvarları tercih eder.

1) Analiz Metotlarının Belirleneceği Parametreler

Aşağıda belirtilen mikrobiyolojik parametrelere, yine aşağıda belirtilen analiz metodu uygulanabileceği gibi 9 uncu maddenin beşinci fıkrasındaki hükümlere uyulması kaydıyla alternatif metotlarda da kullanılabilir.

Koliform bakteri ve E. coli (E.coli) (ISO 9308-1)

Enterokok (ISO 7899-2)

P. aeruginosa (pr EN ISO 12780)

Total jerm sayımı 22 °C'de koloni sayımı (pr EN ISO 6222)

Total jerm sayımı – 37 °C'de koloni sayımı (pr EN ISO 6222)

C. perfringens (sporlar dahil)

Analizi yapılacak su, membran filtrasyona tabi tutularak m-CP agara ekimi yapılır ve 44 ± 1 °C'de 21 ± 3 saatlik anaerobik ortamda inkübasyona tabi tutulur. İnkübasyon sonrası 20-30 saniye süresince amonyum hidroksit buharına tutularak pembe ya da kırmızıya dönen opak sarı koloniler sayılır.

m-CP agar'ın bileşiminde aşağıda yer alan maddeler bulunur.

Triptoz	30 g
Maya ektresi	20 g
Sakkaroz	5 g
L-sistin hidroklorür	1 g
MgSO ₄ .7 H ₂ O	0,1 g
Brom kresol purple	40 mg
Agar	15 g
Distile su	1 000 ml

Çözülerek hazırlanan kimyasal maddelerin pH'sı 7.6'a ayarlanır, otoklavda 121 °C'de 15 dakika steril edilir ve orta sıcaklığa gelince aşağıdaki maddeler ilave edilir.

D-siloserin	400 mg
Polimiksin B sülfat	25 mg
İndoksil-β-D-glukosit	60 mg
İlave edilmeden önce 8 ml steril suda çözülür	
Filtre- steril edilmiş %0,5 fenolfitalein difosfat solüsyonu	20 ml
Filtre- steril edilmiş % 4,5 FeCl ₃ .6 H ₂ O	2 ml

2) Performans Karakteristiklerinin Belirlendiği Parametreler

Aşağıdaki parametreler için, kullanılan analiz metodunun belirli performans karakteristikleri en azından parametrik değere eş konsantrasyonları doğru, hassas ve belirlenen tespit limiti dahilinde ölçülebilmelidir. Kullanılan analiz metodunun hassasiyeti ne olursa olsun sonuç en azından Ek-1 (b) ve (c) de ki değerlendirilen parametre değerleri için aynı desimal sayısını kullanarak ifade etmelidir.

Parametreler	Parametrik değer in doğruluk yüzdesi (Not 1)	Parametrik değer in hassasiyet yüzdesi (Not 2)	Parametrik değer in deteksiyon limiti (Not 3)	Şartlar	Notlar
Akrilamid				Ürün belirleme ile kontrol edilecektir.	
Alüminyum	10	10	10		
Amonyum	10	10	10		
Antimon	25	25	25		
Arsenik	10	10	10		
Benzoprin	25	25	25		
Benzen	25	25	25		
Bor	10	10	10		
Bromat	25	25	25		
Kadmiyum	10	10	10		
Klorür	10	10	10		
Krom	10	10	10		
İletkenlik	10	10	10		
Bakır	10	10	10		
Siyanür	10	10	10		Not 4
1,2 dikloretan	25	25	10		
Epikloridin				Ürün belirleme ile kontrol edilecektir.	
Florür	10	10	10		
Demir	10	10	10		
Kurşun	10	10	10		
Mangan	10	10	10		
Cıva	20	10	20		
Nikel	10	10	10		
Nitrat	10	10	10		
Nitrit	10	10	10		
Oksitlenebilirlik	25	25	10		Not 5
Pestisidler	25	25	25		Not 6
Polisiklik Aromatik Hidrokarbonlar	25	25	25		Not 7
Selenyum	10	10	10		
Sodyum	10	10	10		
Sülfat	10	10	10		
Tetraklor eten	25	25	10		Not 8
Trikloretan	25	25	10		Not 8
Trihalometanlar-toplam	25	25	10		Not 7
Vinil klorür				Ürün belirleme ile kontrol edilecektir.	

Analiz metodu için kullanılacak hidrojen iyon konsantrasyonu için belirlenmiş performans karakteristikleri, parametre değeri 0.2 pH'ya eşit doğrulukta ve 0.2 pH hassasiyete eşit konsantrasyonları ölçülebilmelidir.

Not 1 (*): Doğruluk sistematik hatayı ve çok sayıda tekrarlanan ölçümlerin ana değeri ve gerçek değeri arasındaki farkı ifade eder.

Not 2 (*): Hassasiyet rast gele hatayı ve genellikle (grup içinde ve gruplar arasında) ortalama etrafında dağılan sonuçların standart sapmasını ifade eder.

(*): Bu terimler daha ayrıntılı olarak ISO 5725'te tanımlanmıştır.

Not 3: Tespit limiti; düşük parametre konsantrasyonu içeren doğal bir numunenin grup içinde standart sapmasının üç katını yada Sabit numuneden grup içinde üç kez relatif standart sapmayı ifade eder.

Not 4: Metot bütün siyanür biçimlerini belirlemelidir.

Not 5: Oksitlendirme permanganat kullanan asit şartları altında 100 °C'de 10 dakika için gerçekleştirilmelidir.

Not 6: Performans karakterleri her bir pestisit için ayrı uygulanır.

Not 7: Performans karakteristikleri Ek-1'deki parametre değerin % 25'i olarak belirlenmiş her bir maddeye uygulanır.

Not 8: Performans karakteristikleri Ek-1'deki parametre değerin % 50'i olarak belirlenmiş her bir maddeye uygulanır.

3) Analiz Metodunun Belirlenmediği Parametreler

Renk

Koku

Tat

Toplam organik karbon

Bulanıklık (Not 1)

Not 1: Analiz metodunda kullanılacak arıtılmış yüzey suyunun bulanıklığını izlemek için belirlenmiş performans karakteristikleri, en azından, parametre değerini %25 doğrulukta, % 25 hassasiyetle ve % 25 tespit limitine eşit yoğunlukta ölçülebilmelidir.

Ek-4

Kaynak Suları ve İçme Suları İçin Tesis İznine Esas Değerlendirme Formu

İli:

Suyun Adı:

Suyun Sahibi:

Debisi:

Tesis Adresi:

Tarih:

Kaynak/Çıkış Noktası Sayısı:

Kaynak/Çıkış Noktası Adresi:

Suyun İşleticisi:

İmla Şekilleri:

Sıra No	Bilgi, Belge	Uygun
1	Su ile İlgili İl İnceleme Kurulu Ön Raporu	
2	1/100 - 1/1000 ölçekli koruma bölgesini gösterecek biçimde kaynak yeri plan koteleri	
3	1/20 ölçekli kaptaj projesi,	
4	Kaynağın bağlantılarını, toplama odasını ve maslak gibi ünitelerini de gösteren 1/200 - 1/2000 ölçekli isale plan ve profili,	
5	İsale hattı için kullanılacak malzemelere ait bilgi ve belgeler	
6	Kanalizasyon bulunmayan yerlerde 1/20 ölçekli fosseptik projesi ve açıklama raporu,	
7	Depo kullanılacak ise 1/50 ölçekli depo projesi,	
8	1/50 - 1/500 ölçekli imlahane projesi (Uygulanacak prosese bağlı olarak, işletmede imal edilmesi gereken dönüşüz ambalajlar için imal yeri ile kirli ve dolu kap bekleme yeri, yıkama, doldurma ve kapaklama yeri ve diğer ilgili üniteleri birlikte gösterir.)	
9	Makine yerleşimi ile iş akımını gösterir şema,	
10	Sosyal tesis ile diğer yardımcı üniteleri gösterir 1/50 ölçekli proje,	
11	Bütün üniteler ile kaynak koruma alanını da gösterecek şekilde hazırlanmış genel vaziyet planı,	
12	Suyun kaynağı veya kaynaklarından, çıkış noktası veya noktalarından alınacak numunelerin Ek-1 de yer alan parametrelere ait tam analiz raporları	

13	Suyun tam analiz raporları mevzuata uygun mu? (Evet / Hayır)	
14	Suyun imla şekli ile ilgili açıklama raporu,	
15	Hidrojeolojik inceleme raporu,	
16	Alınmışsa ilgili kuruluşların görüşlerine dair belgeler	
17	Suyun bulunduğu arazinin, Kurul'ca belirlenen koruma alanını da kapsayacak şekilde tapusu, yer başka gerçek veya tüzel kişiye ait ise noter onaylı anlaşma örneği, hisseli tapularda diğer hissedarların noter onaylı muvafakatı veya ilgili mahkemeden alınacak karar,	
18	Suya uygulanacak üretim proseslerine ilişkin bilgi ve belgeler,	
19	Valiliğin Uygun Görüşüne ait Olur	
20	Yeraltından kendiliğinden çıkmayıp, teknik usullerle yer altından çıkartılan ve ticari amaçlarla kullanılan sularda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden alınacak İçme Amaçlı Yer Altı Suyu Kullanım Belgesi	
21	Yeraltından kendiliğinden çıkmayıp, teknik usullerle yer altından çıkartılan ve ticari amaçlarla kullanılan sularda ilgili mevzuatına uygun olarak il özel idaresinden kiralandığına dair sözleşme	
22	Var ise ilgili mevzuatı doğrultusunda alınmış diğer izinlere ait belgeler	

■ İl İnceleme Kurulu Ön Raporu, Suyun tam analiz raporları, Valilik Oluru'nun birer nüshası Bakanlığımıza gönderilecek. Diğer bilgi ve belgeler, Sağlık Müdürlüğünde kalacaktır.

■ Formdaki tüm bilgiler Müdürlüğümüzde muhafaza edilen dosyada mevcuttur.

■ Tesislerin dosyaları Bakanlığımızın denetimlerinde Bakanlık denetim heyetine istenildiğinde sunulacaktır.

■ Tesis iznine esas bilgi ve belgelerin eksiksiz, tam ve uygun olduğu, bu Yönetmeliğin ilgili tüm hükümlerine uyulduğu ve gerekli tedbirlerin alındığı yapılan inceleme ve tetkiklerde görülmüş olup; tesis izni verilmesi tarafımızca uygun görülmüştür.

Teknik Eleman

Teknik Eleman

Gıda ve Çevre Kontrol Şube Müdürü

İlgili Sağlık Müdür Yrd.

İl Sağlık Müdürü
Mühür

Ek-5

Kaynak Suları ve İçme Suları İçin İşletme İznine Esas Değerlendirme Formu

İli:

Tarih:

Suyun Adı:

Kaynak/Çıkış Noktası Adresi:

Suyun Sahibi:

Kaynak/Çıkış Noktası Sayısı:

Suyun İşleticisi:

Debisi:

Tesisin Adresi:

İmla Şekilleri:

Sıra No	Bilgi, Belge	Uygun
1	İmlahanedен alınan su örneklerinin kimyasal analiz raporu var mı?	
2	İmlahanedен alınan su örneklerinin kimyasal analiz raporu mevzuata uygun mu? (Evet/Hayır)	
3	İmlahanedен alınan su örneklerinin mikrobiyolojik analiz raporu var mı?	
4	İmlahanedен alınan su örneklerinin mikrobiyolojik analiz raporu mevzuata uygun mu? (Evet/Hayır)	
5	Kullanılacak kap ve kapaklara ait ilgili Bakanlıktan izinli bir üretici ile yapılan hizmet sözleşmesi örneği veya hizmet alımına ait fatura örneği,	
6	Kullanılacak kap ve kapaklara ait ilgili Bakanlıktan alınmış izin belgelerinin sureti(var/yok)	

7	Analiz raporları mevzuata uygun mu? (Evet/Hayır)	
8	İnceleme Kurulu Raporu	
9	Valilik Uygun Görüşü	
10	Etiket Örnekleri (Son Analiz Sonuçlarını İçeren)	
11	Marka Tescil Belgesi yoksa Türk Patent Enstitüsüne Başvuru Belgesi	

- İl İnceleme Kurulu Raporu, Suyun tam analiz raporları, Valilik Oluru, Etiket Örneği'nin birer nüshası Bakanlığımıza gönderilecek. Diğer bilgi ve belgeler, Sağlık Müdürlüğünde kalacaktır.
- Formdaki tüm bilgiler Müdürlüğümüzde muhafaza edilen dosyada mevcuttur.
- Tesislerin dosyaları Bakanlığımızın denetimlerinde Bakanlık denetim heyetine istenildiğinde sunulacaktır.
- Tesiste bu Yönetmeliğin ilgili tüm hükümlerine uyulduğu ve gerekli tedbirlerin alındığı yapılan inceleme ve tetkiklerde görülmüş olup; işletme izni verilmesi tarafımızca uygun görülmüştür.

Teknik Eleman

Teknik Eleman

Gıda ve Çevre Kontrol Şube Müdürü

İlgili Sağlık Müdür Yrd.

İl Sağlık Müdürü
Mühür

Ek- 6

Kaynak Sularında ve İçme Sularında Üçüncü Ülkelere İhracat Amacı ile Kendi Adına Veya Başka Firma Adına Farklı Bir Ticari İsim ile Dolum Bildirim Formu

İli: İhraç edilecek suyun imla şekli
Suyun Adı: Tarih:
Suyun Sahibi: Kaynak Sayısı:
Suyun İşleticisi: Debisi:
Suyun Adresi: Dolum Yapılacak İsim:
Ruhsatlı Suyun İmla Şekli: Suyun İhraç Edileceği Ülke:

Sıra No	Bilgi, Belge	Uygun
1	Dolum yaptıracak firma ile yapan firma arasında yapılmış Dolum Sözleşmesinin aslı veya noter tasdikli sureti	
2	Çevre Sağlığı Değerlendirme Raporu	
3	Valilik Oluru	
4	Etiket Örneği	

- Çevre Sağlığı Değerlendirme Raporu, Valilik Oluru, Etiket Örneği'nin birer nüshası Bakanlığımıza gönderilecek. Diğer bilgi ve belgeler, Sağlık Müdürlüğünde kalacaktır.
- İzin verilen şirket, ruhsat sahibi şirkete sözleşmeye gerek yoktur.
- Formdaki tüm bilgiler Müdürlüğümüzde muhafaza edilen dosyada mevcuttur.

- Tesislerin dosyaları Bakanlığımızın denetimlerinde Bakanlık denetim heyetine istenildiğinde sunulacaktır.

Tesiste bu Yönetmeliğin ilgili tüm hükümlerine uyulduğu ve gerekli tedbirlerin alındığı yapılan inceleme ve tetkiklerde görölmüş olup; üçüncü ülkelere ihracat amacı ile kendi adına veya başka firma adına farklı bir ticari isim ile dolum izni verilmesi tarafımızca uygun görölmüştür.

Teknik Eleman

Teknik Eleman

Gıda ve Çevre Kontrol Şube Müdürü

İlgili Sağlık Müdür Yrd.

İl Sağlık Müdürü
Mühür